

Szczegółowy przedmiotowy system oceniania do podręcznika *Słowa z uśmiechem* klasa 5

Wymagania				
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	UCZEŃ			
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
ROZDZIAŁ I BRATNIE DUSZE				
„Dzień po dniu.” Dziennik Joanna Olech, <i>Dynastia Miziołków</i> (fragmenty)	- podaje najważniejsze informacje na temat głównego bohatera - wymyśla tytuły zapisów w dzienniku - zna sposób odczytywania dat - zna pojęcie <i>dziennik</i> - zna pojęcie <i>blog</i>	- podaje wyczerpujące informacje na temat głównego bohatera - zapisuje poprawnie daty - czyta poprawnie daty - objaśnia pojęcie <i>dziennik</i> - objaśnia pojęcie <i>blog</i>	- prezentuje bohaterów drugoplanowych - ocenia zdarzenia, stosując odpowiednie słownictwo - wyszukuje w tekście podane informacje - tworzy kartkę z dziennika	- nazywa emocje bohatera - objaśnia znaczenie związków wyrazowych - odróżnia w tekście informacje od opinii - tworzy teksty – wpisy na blog
„Od beana do magistra”. Czasownik – powtórzenie wiadomości	- rozpoznaje czasownik wśród innych części mowy - zna pojęcia <i>liczba</i>, <i>czas</i>, <i>osoba</i>, <i>rodzaj czasownika</i> - wie, że czasownik występuje w formie osobowej i nieosobowej - zna zasady pisowni <i>nie</i> z czasownikami	- tworzy formy liczby pojedynczej i mnogiej czasownika - wskazuje w tekście i tworzy czasowniki w różnych czasach - odmienia czasowniki przez osoby i rodzaje - odróżnia czasowniki w formie osobowej i nieosobowej	- odróżnia czynności od stanów - przekształca formę osobową czasownika na bezokolicznik i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu - stosuje zasady pisowni <i>nie</i> z czasownikami	stosuje poprawnie i celowo różne formy gramatyczne czasowników
„Poszedł po rozum do głowy...”. Trudne formy czasu przeszłego	- zna zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym i stara się je stosować - dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni zakończeń bezokoliczników	- stosuje zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym - zna zasady pisowni <i>-źć</i>, <i>-ść</i>, <i>-qć</i> w zakończeniach bezokolicznika i stara się je stosować	- poprawnie używa większości czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym - stosuje zasady pisowni <i>-źć</i>, <i>-ść</i>, <i>-qć</i> w zapisie zakończeń bezokolicznika - wykorzystuje wiedzę o pisowni zakończeń bezokolicznika do tworzenia poprawnych związków wyrazowych	- poprawnie używa czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym - korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny w celu ustalenia poprawności językowej trudnych form czasowników - poprawnie zapisuje zakończenia bezokolicznika
				- poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form czasowników w czasie przeszłym - sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny

Wymagania				
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
„Gdy się skończy nawał prac, to poleniuchować czas”. Czasowniki dokonane i niedokonane	- zna pojęcia <i>czasowniki dokonane</i> i <i>niedokonane</i> - wie, o jakich czynnościach oraz stanach informują czasowniki dokonane i niedokonane - wie, że czasowniki dokonane mają formy tylko dwóch czasów	- rozpoznaje niektóre czasowniki dokonane i niedokonane - wie, że czasowniki niedokonane występują w czasie przyszłym tylko w formie złożonej, a czasowniki dokonane tylko w formie prostej	- wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki dokonane i niedokonane - poprawnie i celowo używa czasowników dokonanych i niedokonanych	funkcjonalnie stosuje czasowniki dokonane i niedokonane w wypowiedziach
„Tylko nudziarze nie mają marzeń”. Katarzyna Majgier, <i>Przebij na pięć</i> (fragmenty)	- omawia treść fragmentu powieści - wymienia bohaterów - zna pojęcia <i>bohater główny</i>, <i>postać pierwszoplanowa</i> oraz <i>postać drugoplanowa</i>	- opisuje główną bohaterkę - określa cechy różnych bohaterów - wskazuje w utworze bogactwo głównego - odróżnia w utworze literackim postać pierwszoplanową od drugoplanowej	- nazywa problemy poruszone w utworze - wyraża opinię na temat programów telewizyjnych o charakterze konkursowym - objasnia pojęcia <i>bohater główny</i>, <i>postać pierwszoplanowa</i> i <i>postać drugoplanowa</i>	- analizuje emocjonalny charakter wypowiedzi bohaterki - czyta wypowiedzi bohaterów, oddając głosowo charakterystyczne cechy każdej postaci - używa pojęć <i>bohater główny</i>, <i>postać pierwszoplanowa</i> i <i>postać drugoplanowa</i>, omawiając świat przedstawiony utworu
„Pomyśl przyszedł nam na tchniony, zestaw ćwiczeń jest zrobiony”. Strona czynna i bierna czasowników	- zna pojęcia <i>strona czynna</i> i <i>strona bierna czasownika</i> - wie, że są czasowniki, które nie mają strony biernej	- wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej - zna pojęcia <i>czasowniki przechodnie</i> i <i>czasowniki nieprzechodnie</i>	- tworzy stronę czynną i bierną czasowników - odróżnia czasowniki przechodnie od nieprzechodnich - poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika	używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi
„Odegrał rolę brawurowo, zagrał po prostu koncertowo”. Przysłówek w związkach wyrazowych	- wie, na jakie pytania odpowiada przysłówki - rozpoznaje przysłówki wśród innych części mowy - wie, że przysłówki najczęściej łączą się z czasownikami	- tworzy przysłówki od przymiotników - rozpoznaje przysłówki utworzone od innych części mowy - rozpoznaje związki przysłówka z czasownikiem	- rozpoznaje związki przysłówka z przymiotnikiem lub przysłówkiem - stosuje zasady pisowni nie z przysłówkami w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	- używa związków przysłówka z przymiotnikiem i przysłówkiem dla określenia natężenia cech - zapisuje poprawnie nie z przysłówkami w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
				wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie posiadaną wiedzę na temat czasowników dokonanych i niedokonanych
				wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie posiadaną wiedzę pod względem budowy pytań
				wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie posiadaną wiedzę na temat strony czynnej i biernej czasowników
				wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie posiadaną wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia przysłówków oraz zasad ich pisowni

Wymagania				
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ			
„Trzy, dwa, jeden... Enter! Witaj w świecie gry”. Alena Grabowska-Grzyb, <i>Julek i Maja w labiryncie</i> (fragmenty)	- czyta ze zrozumieniem tekst - zna pojęcie <i>świat wirtualny</i> - określa, kto opowiada o zdarzeniach - zna pojęcie <i>narrator trzecioosobowy</i> - czyta informacje na temat systemu PEGI	- rozpoznaje bohaterów tekstu na podstawie krótkich informacji - używa ze zrozumieniem pojęcia <i>świat wirtualny</i> - przytacza fragmenty tekstu ujawniające narratora - opowiada o preferowanych przez siebie formach spędzania wolnego czasu	- przedstawia informacje dotyczące głównego bohatera - wskazuje różnice między światem realnym a wirtualnym - określa formę czasowników używanych przez narratora - wyraża opinię na temat korzystania z internetu	- wyraża opinię na temat świata bez komputerów, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska - tworzy prezentację gry komputerowej, cechującą się oryginalnością formy i bogactwem treści
Zostań mistrzem gry”. Pisownia wyrazów z rz i ż	- wyszukuje wyrazy z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - zna zasady pisowni rz i ż - korzysta ze słownika ortograficznego	stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z rz i ż	zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni rz oraz ż
„Gry i zabawy – nauki podstawy”. Powtórzenie wiadomości o rzeczowniku	- rozpoznaje rzeczownik wśród innych części mowy - zna pojęcia <i>liczby i rodzaju rzeczownika</i> - zna zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych i stara się je stosować - czyta informacje na temat rzeczowników żywotnych i nieżywotnych oraz osobowych i nieosobowych	- rozpoznaje rodzaje rzeczownika - odróżnia rzeczowniki własne od pospolitych - stosuje zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - zna pojęcia <i>rzeczowniki żywotne i nieżywotne oraz rzeczowniki osobowe i nieosobowe</i>	- zapisuje poprawnie rzeczowniki własne i pospolite - stosuje wiedzę o rzeczownikach osobowych i nieosobowych w odmianie rzeczownika	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany rzeczowników oraz zasad ich pisowni

Wymagania					
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	
	UCZEŃ				
	- wyszukuje w tekście informacje na temat bohaterki - wypowiada się na temat wyglądu głównej bohaterki - czyta rady dla opisujących wygląd postaci - zna kompozycję opisu postaci - przy niewielkim wsparciu nauczyciela tworzy opis postaci	- omawia problemy rodzinne głównej bohaterki - opisuje elementy wyglądu postaci, korzystając z podanego zestawu określeń - określa styl ubierania się postaci - tworzy opis wyglądu postaci, korzystając z rad w podręczniku	- prezentuje postać z różnych punktów widzenia - objasnia znaczenie frazeologizmów - używa poprawnie i celowo wyrazów bliskoznacznych i określeń wartościujących - tworzy opis postaci, stosując różnorodne środki językowe	- podaje określenia synonimiczne precyzujące znaczenie epitetów - opisuje wygląd postaci za pomocą podanych porównań - używa frazeologizmów w opisie postaci - tworzy rozbudowany, poprawny kompozycyjnie, językowo i stylistycznie opis wyglądu postaci	- tworzy bezbłędny językowo opis postaci – oryginalny pod względem treści i stylu - swobodnie i funkcjonalnie posługuje się w wypowiedziach ustnych i pisemnych różnymi związkami frazeologicznymi
„Tydzień dzieci miał siedmioro...” Przygadki rzeczownika	- zna pojęcie <i>przygadki rzeczownika</i> - odmienia rzeczowniki przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej według wzoru	- zna pytania, na które odpowiadają przypadki rzeczownika - tworzy poprawne formy przypadków rzeczownika w związkach wyrazowych	- stosuje w swoich wypowiedziach poprawne formy przypadków rzeczownika - objasnia przyczyny zmiany form rzeczownika w zdaniu - określa przypadki rzeczownika wymagane przez podane czasowniki lub przyimki	- wykorzystuje wiedzę o odmianie rzeczowników w wypowiedziach ustnych i pisemnych - objasnia znaczenie pojęcia <i>deklinacja</i>	wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie posiadaną wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące odmiany rzeczowników przez przypadki
„Pomaluj słowami mój świat”. Olga Masiuk, <i>Tydzień Konstancji</i> (fragmenty)	- zna pojęcie <i>bohater tytułowy</i> - omawia krótko wybrany fragment powieści - określa, kto opowiada o zdarzeniach - zna pojęcie <i>narrator pierwszoosobowy</i>	- podaje informacje dotyczące bohaterów tekstu - objasnia pojęcie <i>narrator pierwszoosobowy</i> - objasnia znaczenie słowa <i>empatia</i> - wypowiada się na temat nastroju bohaterki	- prezentuje bohaterów tekstu, używa pojęcia <i>bohater tytułowy</i> - określa wiedzę narratora o świecie przedstawionym - cytuje odpowiednie fragmenty utworu - analizuje zachowanie postaci	- omawia problem niepełnosprawności bohaterki - określa sposób wypowiedziania się narratora - formułuje radę dotyczącą etykiety językowej - używa ze zrozumieniem słowa <i>empatia</i>	- przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje uwagi myślane, twórcze uwagi - tworzy oryginalny pod względem formy i treści opis obrazu, uwzględniając uwarunkowania dotyczące odbioru tekstu
„Urządzić pokój to nie lada sztuka”. Pisownia wyrazów z ó i u	- wyszukuje wyrazy z ó i u w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - zna zasady pisowni ó i u - korzysta ze słownika ortograficznego	stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z ó i u	zapisuje poprawnie większość wyrazów z ó i u w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z ó i u w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni ó oraz u

Wymagania				
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
„Każdy ma swój świat”. Roksana Jędrzejewska-Wróbel, <i>Kosmita</i> (fragmenty)	- opisuje wygląd bohatera - czyta informacje na temat zaburzeń autystycznych - porównuje fragmenty tekstów o różnej płaszczyźnie narracyjnej	- opowiada o zachowaniu i zwyczajach dziecka autystycznego - analizuje pytania dotyczące tekstu - podaje większość informacji na temat świata przedstawionego utworu	- analizuje uczucia i nastroje bohatera tekstu - opowiada o reakcjach ludzi na nietypowe zachowania dziecka; używa ze zrozumieniem zwrotu <i>mieć mieszane uczucia</i> - podaje wszystkie informacje na temat świata przedstawionego utworu	- nazywa uczucia i opowiada o marzeniach dziecka autystycznego - wyjaśnia różnice między narratorem pierwszoosobowym i narratorem trzecioosobowym
„Gramatyczne witaminy dla chłopaka i dziewczyny”. Temat i końcówka rzeczownika	- zna pojęcia <i>temat</i> i <i>kończówka</i> rzeczownika - stara się wyodrębnić temat i końcówkę rzeczownika	- wyodrębnia temat i końcówkę rzeczownika - wie, od czego zależy końcówka odmienianego rzeczownika	wyodrębnia poprawnie temat i końcówkę rzeczowników proponowanych w ćwiczeniach	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat synkretyzmu form gramatycznych rzeczowników
„Belferskie oblicza”. Rady dla formułujących argumenty. Edmund Niziurski, <i>Sposób na Alicybiadęsa</i> (fragmenty)	- nadaje tytuły kilku wyodrębnionym częściom tekstu - zna pojęcie <i>argument</i> - czyta rady dla formułujących argumenty - czyta informacje na temat bohatera - zna pojęcie <i>pięta achillesowa</i>	- nadaje tytuły wszystkim wyodrębnionym częściom tekstu - wyszukuje w tekście i przytacza informacje na temat bohatera - analizuje podane argumenty - objaśnia na podstawie tekstu i przypisu znaczenie wyrażenia <i>pięta achillesowa</i>	- nadaje tytuły fragmentom tekstu, stosując wypowiedzenia bez czasowników - objaśnia określenia charakteryzujące bohatera - ocenia sytuację i prezentuje opinię na wybrany temat - stosuje w wypowiedzi wyrażenie <i>pięta achillesowa</i>	- przedstawia zdarzenia w formie notatki graficznej - opisuje bohatera - podaje argumenty na uzasadnienie swoich poglądów - wypowiada się na temat komizmu w tekście - tworzy hasło słownikowe <i>pięta achillesowa</i>
„Kto zna zmiany, ten wygrany”. Oboczności w temacie rzeczownika	- wie, że podczas odmiany przez przypadki następują wymiany głosek w temacie - zna pojęcie <i>oboczności</i> - wskazuje niektóre oboczności w tematach rzeczowników	- wskazuje oboczności w tematach rzeczowników - zna pojęcie <i>tematy oboczne</i> - wykorzystuje wiedzę o wymianie rz : r, ó : o, ch : sz w tematach fleksyjnych do poprawnego zapisu wyrazów	- wymienia i zapisuje różne tematy oboczne rzeczownika - rozpoznaje wymianę e : ø oraz ø : e w tematach obocznych - wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek q : ę w tematach fleksyjnych do poprawnego zapisu wyrazów	tworzy i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w tematach fleksyjnych do poprawnego zapisu wyrazów

Wymagania				
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
„Akcja pod kryptonimem Wybuchowa kanapka”. Plan szczegółowy – rady dla piszących. Iwona Czarkowska, <i>Duchy ze Wzgórza</i> Rabowników (fragmenty)	- dobiera tytuły do wydzielenych części tekstu - przy niewielkim wsparciu nauczyciela skraca i przekształca zdania - zapisuje w porządku chronologicznym treści szczegółowe dotyczące jednego z wybranych zdarzeń - czyta rady dla piszących plan szczegółowy	- porządkuje zdarzenia zgodnie z ich chronologią - samodzielnie skraca i przekształca zdania - porządkuje treści szczegółowe dotyczące dwóch różnych zdarzeń i zapisuje je w porządku chronologicznym	- wypowiada się na temat bohaterów zdarzeń - skraca wypowiedzenia odpowiednio do przyjętego celu - zapisuje w porządku chronologicznym treści dotyczące dwóch różnych zdarzeń - zapisuje plan szczegółowy w formie wypowiedzeń bez czasownika	- analizuje miejsca zdarzeń - przekształca wypowiedzenia odpowiednio do przyjętego celu - tworzy poprawny językowo, jednolity stylistycznie plan szczegółowy
„Wśród chwytów i hultajów”. Pisownia wyrazów z <i>ch</i> i <i>h</i>	- wyszukuje wyrazy z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - zna zasady pisowni <i>h</i> i <i>ch</i> - korzysta ze słownika ortograficznego	stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i>	zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>ch</i> oraz <i>h</i>
„Uwaga! Przyjechał teatr”. Małgorzata Musierowicz, <i>Dziecko piątku</i> (fragmenty)	- określa miejsce zdarzeń i wymienia bohaterów - czyta informacje na temat różnych rodzajów lalek teatralnych - czyta informacje na temat języka i znaków teatru	- wyszukuje w tekście informacje na temat spektaklu przygotowanego przez głównego bohatera - wymienia elementy składające się na teatrzyk lalkowy - wymienia większość znaków teatru	- przedstawia informacje na temat sztuki wystawianej przez bohatera - rozpoznaje funkcje pełnione przez bohatera w teatrze - wymienia wszystkie znaki teatru i rozumie ich funkcję	- opisuje reakcje publiczności na przedstawienie - ocenia, w której roli bohater czuł się najlepiej - omawia znaki teatru w odniesieniu do przedstawienia opisanego w tekście powieści
				tworzy i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o sztuce teatru w wypowiedziach na temat problematyki tekstu i jego bohaterów

Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
ROZDZIAŁ II MALI I WIELCY W HISTORII				
„Historia biblijna w drzewie lipowym wystrugana.” Antonina Domańska. <i>Historia żółtej ciżemki</i> (fragmenty)	- określa czas i miejsce zdarzeń - zna pojęcia <i>bohater historyczny</i> i podaje przykład takiego bohatera z tekstu - zna pojęcia <i>wydarzenie historyczne</i>, <i>utwór historyczny</i> - ogląda uważnie zdjęcie ołtarza z bazyliki Mariackiej, czyta informacje na temat dzieła	- przytacza fragmenty tekstu dotyczące czasu i miejsca zdarzeń - zna pojęcie <i>archaizm</i> i podaje jego przykład z tekstu - odróżnia postacie fikcyjne od historycznych i podaje przykłady takich bohaterów z tekstu - objasnia pojęcia <i>wydarzenie historyczne</i>, <i>utwór historyczny</i> - wymienia niektóre elementy ołtarza z bazyliki Mariackiej	- selekcjonuje informacje - podaje kilka przykładów archaizmów z tekstu - sporządza katalog postaci fikcyjnych i historycznych z utworu, korzystając z tekstu i przypisów - używa ze zrozumieniem pojęcia <i>wydarzenie historyczne</i> - określa temat dzieła, przedstawia wrażenia odbiorcze	- dokonuje wyboru najistotniejszych informacji z tekstu - określa funkcję archaizmów w tekście - opisuje bohatera oraz jego pracę, używając przenośni oraz innych środków stylistycznych - funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat utworu historycznego w analizie tekstu - porównuje wrażenia odbiorcze współczesne z opisanymi w powieści
„W podróż za jeden uśmiech”. Przyimki i wyrażenia przyimkowe	- zna pojęcie <i>przyimek</i> - zna pojęcie <i>wyrażenie przyimkowe</i> - rozpoznaje niektóre przyimki	- rozpoznaje <i>przyimek</i> wśród innych części mowy - wie, jak zbudowane jest wyrażenie przyimkowe - wie, że <i>przyimek</i> jest nieodmienną i niesamodzielną częścią mowy - zna pojęcia <i>przyimki proste</i> i <i>przyimki złożone</i>	- rozpoznaje <i>przyimki proste</i> i <i>złożone</i> - tworzy <i>przyimki złożone</i> - wie, że <i>przyimki</i> wymagają użycia odpowiedniego <i>przyimka</i> rzeczownika	- używa poprawnych wyrażen przyimkowych do określenia relacji przestrzennych, czasowych oraz innych zależności - używa poprawnych form przypadków rzeczowników w wyrażeniach <i>przyimkowych</i> - poprawnie zapisuje <i>przyimki złożone</i>
„Ploteczki przy okazji kartkówki”. Związek rzeczownika z przymiotnikiem	- rozpoznaje <i>przymiotnik</i> wśród innych części mowy - zna pojęcie <i>liczby</i> i rodzaju rzeczownika oraz <i>przymiotnika</i> - wie, że <i>przymiotnik</i> jest najczęściej określeniem rzeczownika	- określa <i>liczbę</i> i <i>rodzaj</i> <i>przymiotnika</i> - wie, że <i>przymiotnik</i> <i>dopasowuje</i> swoją formę do <i>rzeczownika</i>, który określa - stosuje zasady pisowni <i>nie</i> z <i>przymiotnikami</i>	- łączy <i>przymiotniki</i> i <i>rzeczowniki</i> w poprawne <i>związki wyrazowe</i> - poprawnie zapisuje <i>częstkę nie</i> z <i>przymiotnikami</i>	- funkcjonalnie używa <i>związków przymiotnika</i> z <i>rzeczownikami</i> - poprawnie zapisuje <i>końcówki q</i> i <i>ę</i> w <i>zakończeniach</i> <i>przymiotników</i> i <i>rzeczowników</i>

Wymagania				
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
„Czy nie nudno panu na pomniku?": Opowiadanie z elementami opisu – rady dla piszących. Wanda Chotomska, <i>Pomnik Kopernika</i>	- czyta uważnie tekst wiersza oraz informacje o Mikołaju Koperniku - układa zdarzenia w porządku chronologicznym - wyszukuje na mapie miejsca zdarzeń i czyta informacje o postaciach z warszawskich pomników - czyta rady dla piszących opowiadanie z elementami opisu - przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze opowiadanie z elementami opisu	- określa, kim jest osoba mówiąca w wierszu - łączy zdarzenia w związku przyczynowo-skutkowe według podanego schematu - sporządza plan zdarzeń - opisuje miejsce zdarzeń - tworzy krótkie opowiadanie z elementami opisu, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku	- określa cechy osoby mówiącej w wierszu - przekształca tekst opowieści dla zdynamizowania akcji - opisuje wybrane elementy świata przedstawionego, stosując różnorodne środki językowe - tworzy rozbudowane opowiadanie z elementami opisu	- prezentuje postać, wchodząc w rolę przewodnika - wyjaśnia wpływ środków językowych na narrację - tworzy opowieść o jednej z przygód bohatera wiersza - tworzy rozbudowane, poprawne językowo, stylistycznie i kompozycyjnie opowiadanie z elementami opisu
„Kolorowy zawrót głowy”. Odmiana przymiotnika	- wie, że przymiotnik odmienia się przez przypadki, liczby i rodzaje - rozpoznaje liczbę i rodzaj przymiotnika - odmienia przymiotniki przez przypadki według wzoru	- odmienia przymiotniki przez liczby, rodzaje i przypadki - tworzy związki frazeologiczne z przymiotnikami	- stosuje w wypowiedziach poprawne formy przypadków przymiotnika - tworzy poprawne formy rodzajowe przymiotnika w liczbie mnogiej	- wykorzystuje wiedzę o odmianie przymiotników w wypowiedziach ustnych i pisemnych - stosuje poprawnie i celowo różnicowane formy gramatyczne przymiotników
„Wojenka, wojenka, cożes ty za pani ...” Leon Łuskino, <i>Piechota</i> (fragment); Tadeusz Biernacki, Andrzej Hałaciński, <i>My, Pierwsza Brygada</i> (fragment)	- czyta teksty pieśni, korzysta z przepisów - ogląda reprodukcje obrazów i czyta informacje o Legionach Polskich - zna pojęcia <i>pieśń</i> oraz <i>liryka patriotyczna</i>	- określa, kto wypowiada się w pieśni - wskazuje wyrażenia mówiące o godności i poświęceniu żołnierzy - wyszukuje w tekście refren, powtórzenia, rymy, określa liczbę wersów i sylab	- omawia obrazy poetyckie - wypowiada się na temat wartości cenionych przez bohaterów pieśni - omawia czynniki wpływające na melodyjność tekstów pieśni	- na podstawie analizy tekstów pieśni formułuje wniosek o charakterze ogólnym, dotyczące uniwersalnych wartości etycznych - tworczy wypowiedzi na temat tekstu posiadanej wiedzy historycznej
„Kolorowy zawrót głowy”. Odmiana przymiotnika	- wie, że przymiotnik odmienia się przez przypadki, liczby i rodzaje - rozpoznaje liczbę i rodzaj przymiotnika - odmienia przymiotniki przez przypadki według wzoru	- odmienia przymiotniki przez liczby, rodzaje i przypadki - tworzy związki frazeologiczne z przymiotnikami	- stosuje w wypowiedziach poprawne formy przypadków przymiotnika - tworzy poprawne formy rodzajowe przymiotnika w liczbie mnogiej	- wykorzystuje wiedzę o odmianie przymiotników w wypowiedziach ustnych i pisemnych - stosuje poprawnie i celowo różnicowane formy gramatyczne przymiotników
„Wojenka, wojenka, cożes ty za pani ...” Leon Łuskino, <i>Piechota</i> (fragment); Tadeusz Biernacki, Andrzej Hałaciński, <i>My, Pierwsza Brygada</i> (fragment)	- czyta teksty pieśni, korzysta z przepisów - ogląda reprodukcje obrazów i czyta informacje o Legionach Polskich - zna pojęcia <i>pieśń</i> oraz <i>liryka patriotyczna</i>	- określa, kto wypowiada się w pieśni - wskazuje wyrażenia mówiące o godności i poświęceniu żołnierzy - wyszukuje w tekście refren, powtórzenia, rymy, określa liczbę wersów i sylab	- omawia obrazy poetyckie - wypowiada się na temat wartości cenionych przez bohaterów pieśni - omawia czynniki wpływające na melodyjność tekstów pieśni	- na podstawie analizy tekstów pieśni formułuje wniosek o charakterze ogólnym, dotyczące uniwersalnych wartości etycznych - tworczy wypowiedzi na temat tekstu posiadanej wiedzy historycznej

Wymagania				
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
„Odkrywanie tajemnic miasta”. Pisownia wyrazów wielką i małą literą	- wyszukuje wyrazy pisane wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - zna zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą - korzysta ze słownika ortograficznego	stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów wielką i małą literą	zapisuje poprawnie większość wyrazów wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni wielką i małą literą
„Nie musisz być orłem z matematyki, żeby znać dobrze...”. Liczebnik i jego znaczenia	- zna pojęcie <i>liczebnik</i> - wie, na jakie pytania odpowiada liczebnik - rozpoznaje niektóre liczby	- wie, że liczebnik jest najczęściej określeniem rzeczownika - rozpoznaje liczebniki wśród innych części mowy	- wykorzystuje wiedzę o tym, że liczebnik dostosowuje swoją formę do określanego rzeczownika - posługuje się związkami frazeologicznymi zawierającymi liczebniki	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i funkcji liczebników
„Wojenne piosenki... niezrównane towarzyszy walki”. Roksana Jędrzejewska-Wróbel, <i>Halicz</i> (fragmenty); Józef „Ziutek” Szczepański, <i>Pałacik Michła</i> (fragment)	- czyta ze zrozumieniem teksty oraz informacje o Powstaniu Warszawskim - zna pojęcie <i>konspiracja</i> - wyjaśnia, kim był Józef „Ziutek” Szczepański - czyta informacje o Krystynie Krahelskiej - pisze ogłoszenie informujące o koncercie	- rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących głównego bohatera wspomnień - wypowiada się na temat walk powstańczych - opowiada o kolejnych zdarzeniach z komiksu - pisze notatkę o Poczcie Harcerskiej	- określa odbiorcę wypowiedzi poetyckiej - omawia okoliczności zdarzeń, przedstawia tytułową postać - używa ze zrozumieniem słowa <i>konspiracja</i> - opisuje pomnik Małego Powstańca	- formułuje pytania dotyczące działań i przeżyć bohatera - wyraża opinię na temat zdarzeń przedstawionych w tekście - określa intencję wypowiedzi - określa rolę piosenek patriotycznych podczas powstania - dzieli się wrażeniami na temat wirtualnego muzeum
„Bez względu na porę roku, dnia i stan pogody – stawię się...”. Mariusz Żaruski, <i>Na bezdrożach tatrzańskich</i> (fragmenty)	- wyszukuje na mapie miejsca wydarzeń przedstawionych w tekście - porządkuje większość wydarzeń zgodnie z chronologią - zna pojęcie <i>punkt kulminacyjny</i> - zna pojęcie <i>wspomnienia</i> - czyta informacje na temat TOPR-u	- rozpoznaje narratora w tekście - porządkuje zdarzenia zgodnie z chronologią - objaśnia pojęcie <i>punkt kulminacyjny</i> - objaśnia pojęcie <i>wspomnienia</i> - opisuje godło TOPR-u	- określa wiedzę narratora o świecie przedstawionym - określa cechy charakteru bohatera tekstu - określa motywy działań ratowników górskich - wyjaśnia znaczenie nazwy Rycerze Błękitnego Krzyża	- wskazuje, że tekst ma charakter wspomnieniowy - czyta fragment prezentujący przełomowy moment opowieści, oddając głosem napięcie, które mu towarzyszy - wyjaśnia rolę autora tekstu w rozwoju ratownictwa tatrzańskiego

Wymagania				
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
„Ile to było? Kiedy się działo? Porządkuj liczby i rób to śmiało!” Liczebniki główne i porządkowe	- zna pojęcie liczebniki główne - zna pojęcie liczebniki porządkowe - wie, co określają liczebniki główne i porządkowe - odróżnia cyfry arabskie od rzymskich	- wie, że liczebniki główne i porządkowe odmienniają się przez przypadki i rodzaje - odróżnia liczebniki główne od porządkowych - odmiennia liczebniki przez przypadki według wzoru - zna zasady zapisu liczebników głównych i porządkowych	- wykorzystuje wiedzę o odmiennie liczebników w wypowiedziach ustnych i pisemnych - stosuje zasady zapisu liczebników głównych i porządkowych cyframi arabskimi i rzymskimi	- funkcjonalnie używa w opisie liczebników głównych i porządkowych - zapisuje poprawnie liczebniki główne i porządkowe cyframi arabskimi i rzymskimi
„Poeci... na start!”. Kazimierz Wierzyński, <i>Na start</i>	- czyta uważnie wiersz i określa jego temat - zna pojęcie <i>bohater liryczny</i> - zna pojęcie <i>wykrzyknienie</i>	- określa tematykę tekstu - przytacza epitety i porównania dotyczące bohatera lirycznego - wyszukuje w wierszu fragmenty oddające emocje osoby mówiącej	- wypowiada się na temat sytuacji przedstawionej w wierszu - przytacza przenośnię dotyczącą bohatera tekstu - czyta fragmenty wiersza, oddając głosem natężenie uczuć i przeżyć	- określa, kim może być podmiot liryczny - opisuje bohatera lirycznego - określa funkcję wykrzyknień w kontekście treści wiersza
„Srebro to za mało. Artykuł prasowy”. Podziękowanie – rady dla piszących. Janusz Pindera, <i>Życie pokaże</i> (fragmenty)	- czyta uważnie tekst prasowy - podaje informacje na temat osiągnięć bohatera tekstu prasowego - zna pojęcie <i>artykuł prasowy</i> - czyta rady dla piszących - podziękowanie - przy niewielkim wsparciu nauczyciela tworzy tekst podziękowań	- wynotowuje informacje z tekstu - określa czynniki decydujące o sukcesie sportsmenki - przytacza tytuł artykułu i śródtytuły - porównuje artykuł prasowy i powieść według wybranych kryteriów - pisze tekst podziękowań, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku	- wyszukuje w tekście najistotniejsze informacje - prezentuje bohatera tekstu - objaśnia i komentuje tytuł artykułu - porównuje artykuł prasowy i tekst literacki - wyszukuje informacje o wydarzeniach o charakterze charytatywnym i pisze tekst podziękowań dla organizatorów imprezy	- odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od informacji drugorzędnych - wyraża opinię na temat postawy bohatera - określa funkcję śródtytułów w artykule prasowym - pisze poprawny językowo i stylistycznie tekst podziękowań
„W zdrowym ciele zdrowy duch.” Pisownia przyminków i wyrażen przyminkowych	- dostreaga trudności ortograficzne w zakresie łącznej i rozdzielnej pisowni przyminków złożonych i wyrażen przyminkowych - korzysta ze słownika ortograficznego	zna zasady dotyczące łącznej i rozdzielnej pisowni przyminków złożonych i wyrażen przyminkowych	stosuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni przyminków złożonych i wyrażen przyminkowych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	poprawnie zapisuje przymyki złożone i wyrażenia przyminkowe w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
				przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych przyminków złożonych i wyrażen przyminkowych z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni łącznej i rozdzielnej

Wymagania				
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
„Niedozwolone atrakcje, niesamowite wrażenia, czyli niezwykle miejsca, które warto zobaczyć”. Pisownia <i>nie</i> z różnymi częściami mowy	- wyszukuje wyrazy z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - zna zasady pisowni <i>nie</i> z rzeczownikami, czasownikami, przymiotnikami, przysłówkami i liczebnikami - korzysta ze słownika ortograficznego	stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu <i>nie</i> z różnymi częściami mowy	zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>nie</i>
ROZDZIAŁ III HEROSI MITÓW I LEGEND				
„Mity ożywają”. Nikos i Ares Chadzinikolau, <i>Ilustrowana księga mitów greckich</i> (fragmenty)	- zna pojęcie <i>mitologia</i> - wymienia kilku bogów greckich przedstawianych w tekście i wyjaśnia, czym się opiekowali - używa we właściwym kontekście wybranego słowa pochodzącego z mitologii	- porządkuje kolejne etapy tworzenia mitów i opowieści z nimi związanych - wymienia większość bogów greckich przedstawianych w tekście i wyjaśnia, czym się opiekowali - objasnia znaczenia wybranych słów zaczerpniętych z mitologii	- objasnia funkcję opowieści o bogach i herosach w kulturze starożytnej Grecji - rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących wybranych bogów	- pisze oryginalny pod względem treści i formy pytań tekst wywiadu - funkcjonalnie posługuje się różnymi związkami wyrazowymi zaczerpniętymi z mitologii
„Wiedzieli już Rzymianie, co to jest zdanie”. Powtórzenie o wypowiedzeniach	- wie, co to jest wypowiedzenie - wie, w jakim celu są używane wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące - wie, czym różni się zdanie od wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika	- stosuje wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące, pytające w zależności od celu wypowiedzi - stosuje wypowiedzenia wykrzyknikowe dla uzyskania ekspresji wypowiedzi - odróżnia zdanie od wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika	- rozpoznaje równoważniki zdań - przekształca wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika w zdania i odwrotnie - odpowiednio do przyjętego celu - stosuje konsekwentnie wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika w zapisie planu zdarzeń	świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów wypowiedzeń w wypowiedziach ustnych i pisemnych

Wymagania				
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
„Kim jest ten więzień?": Wanda Markowska, <i>Prometeusz</i>	- dopasowuje zdarzenia z tekstu do ilustracji - przytacza fragment tekstu na wskazany temat - podaje kilka określeń charakterystycznych głównego bohatera - czyta definicję słowa <i>prometejski</i> - czyta informacje na temat mitu o czterech wiekach ludzkości	- porządkuje ilustracje zgodnie z chronologią zdarzeń mitu - opisuje bohatera za pomocą różnorodnych określeń - wyraża opinię na temat wartości darów tytana - charakteryzuje krótko każdy z czterech wieków ludzkości przedstawionych w greckim micie	- opowiada o życiu ludzi stworzonych przez Prometeusza - wymienia czyny tytana potwierdzające główne cechy jego osobowości - wskazuje określenia synonimiczne w podanym zestawie wyrazów - wyjaśnia znaczenia wyrazu <i>prometejski</i>, odwołując się do tekstu mitu	- analizuje problem, jak zmieniło się życie ludzi za sprawą tytana - zestawia kontekst biblijny i mityczny dotyczący historii stworzenia człowieka - formuluje wypowiedź na temat współczesnych dobroczyńców ludzkości - wyjaśnia funkcję mitu o Prometeuszu
„Czynów wielkich dokonali i w mitach się zapisali": Podmiot i orzeczenie	- rozpoznaje w zdaniu orzeczenie - rozpoznaje w zdaniu podmiot - zna pojęcie <i>związek główny w zdaniu</i> - wie, że funkcję podmiotu w zdaniu pełni najczęściej rzeczownik w mianowniku - wie, że funkcję orzeczenia w zdaniu pełni najczęściej czasownik w formie osobowej	- wyodrębnia związek główny w zdaniu i zna jego funkcję - wyodrębnia związki poboczne i zna ich funkcję - wie, z czego się składa grupa podmiotu i grupa orzeczenia w zdaniu - zna pojęcie <i>podmiot gramatyczny</i> - zna pojęcie <i>podmiot szeregowy i podmiot towarzyszący</i> - zna pojęcie orzeczenie czasownikowe	- wykorzystuje wiedzę na temat zależności form czasownika w roli orzeczenia i rzeczownika w roli podmiotu w wypowiedziach ustnych i pisemnych - wyodrębnia grupę podmiotu i grupę orzeczenia w zdaniu - rozpoznaje podmiot gramatyczny w zdaniu - rozpoznaje podmiot szeregowy i podmiot towarzyszący w zdaniu - rozpoznaje orzeczenie czasownikowe w zdaniu - wie, że funkcję orzeczenia mogą pełnić wyrazy typu <i>trzeba, można, należy, warto</i> z towarzyszącym im bezokolicznikiem	- tworzy poprawne związki wyrazowe w wypowiedziach - świadomie rozwija zdania, rozbudowując grupę podmiotu lub orzeczenia - funkcjonalnie i poprawnie używa podmiotu gramatycznego, szeregowego lub towarzyszącego w zdaniu - funkcjonalnie i poprawnie używa orzeczenia czasownikowego oraz orzeczenia z wyrazami typu <i>trzeba, można, należy, warto</i> w zdaniu
	- twórczo wykorzystuje wiedzę na temat orzeczeń i podmiotów oraz funkcji części zdania w wypowiedzeniach - funkcjonalnie stosuje różne typy podmiotów i orzeczeń			

Wymagania				
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
„Teraz Zeus ma głos”. Gerard Moncombe, <i>O tym, jak Demeter straciła swoją ukochaną córkę i przemieniła ziemię w pustynię</i> (fragmenty)	- określa adresata opowieści - opowiada o sytuacji wymagającej podjęcia decyzji - odczytuje fragmenty mówiące o uczuciach Demeter - zna pojęcie <i>uosobienie</i> (<i>personifikacja</i>)	- zapisuje imiona wymienionych w micie bogów - podaje możliwe rozwiązania sytuacji wymagającej podjęcia decyzji - krótko opisuje pejzaże przedstawione na ilustracjach - objasnia pojęcie <i>uosobienie</i> (<i>personifikacja</i>), odwołując się do przykładów	- sporządza szczegółowy plan zdarzeń opowieści - przedstawia pozytywne i negatywne skutki różnych rozwiązań sytuacji - dopasowuje reprodukcje do wybranych części mitu - wskazuje podobieństwa i różnice między bohaterami mitycznymi	- prezentuje zdarzenia, wchodząc w rolę jednej z postaci - określa skutki podjętych decyzji, omawia uczucia Demeter, używając słów i wyrażen synonimicznych - wyjaśnia funkcję mitu o Demeter i Korze
„Jacy? Ktorzy? Czyi? Kto rąbka tajemnicy uchyli?” Przydawka	- zna pojęcie <i>przydawka</i> - wie, na jakie pytania najczęściej odpowiada przydawka - rozpoznaje w zdaniu niektóre przydawki	- objasnia pojęcie <i>przydawka</i>, określając jej funkcję w zdaniu - wie, jakimi częściami mowy może być wyrażona przydawka	- rozpoznaje w zdaniu przydawki i zna ich funkcje składniowe - przekształca przydawki w formie wyrażenia przymikowego w przydawki wyrażone przymiotnikiem i odwrótnie – odpowiednio do przyjętego celu	twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat przydawek oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach
„Trzymaj język za zębami”. Jan Parandowski, Syzyf	- opisuje miejsca zdarzeń z mitu i określa, które są realistyczne, a które fantastyczne - wyjaśnia, za co został ukarany Syzyf - wie, jaką funkcję pełniły mity greckie	- układa szczegółowy plan zdarzeń jednej z głównych części mitu - opisuje sposób ukarania Syzyfa - objasnia funkcje mitów greckich	- opisuje wyobrażenia starożytnych Greków dotyczące życia i śmierci - zapisuje przesłanie mitu w formie rad	przedstawia oryginalny sposób ukazania współczesnej postaci mitologicznej

Wymagania				
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
„W świecie bogów, herosów i ludzi”. Charakterystyka postaci (wprowadzenie) – rady dla piszących. Jan Parandowski, <i>Dwanaście prac Heraklesa</i>	- podaje podstawowe informacje na temat bohatera mitu - wyszukuje w tekście informacje na temat działań bohatera - wyszukuje w słowniku znaczenie wyrazu <i>heros</i> oraz zna czenie <i>stajnia Augiasza</i> - czyta rady dla piszących charakterystykę postaci - przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze charakterystykę postaci	- opisuje wygląd Heraklesa, korzystając z informacji z tekstu - objasnia przyczynę zdarzeń mających wpływ na los bohatera - objasnia znaczenie wyrazu <i>heros</i> oraz wyrażenie <i>stajnia Augiasza</i> - tworzy uproszczoną charakterystykę postaci, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku	- wnioskując na podstawie działań bohatera o jego cechach charakteru - wyraża opinię na temat działań bohatera i przytacza argumenty na poparcie swojego stanowiska - używa ze zrozumieniem wyrazu <i>heros</i> oraz wyrażenia <i>stajnia Augiasza</i> - tworzy charakterystykę postaci literackiej	- określa wpływ różnych czynników na życie bohatera - wykorzystuje wiedzę o bohaterze do tworzenia tekstów inspirowanych treścią mitu - funkcjonalnie wykorzystuje poznane pojęcia w wypowiedziach na temat bohatera - tworzy poprawną językowo, stylistycznie i kompozycyjnie charakterystykę postaci
„Nie udawaj Greka”. Dopełnienie	- zna pojęcie <i>dopełnienie</i> - wie, na jakie pytania odpowiada dopełnienie - rozpoznaje w zdaniu niektóre dopełnienia	- objasnia pojęcie <i>dopełnienie</i>, określając jego funkcję w zdaniu - wie, jakimi częściami mowy jest wyrażone dopełnienie	- rozpoznaje w zdaniu dopełnienia i zna ich funkcję składniowe - określa formę gramatyczną rzeczowników pełniących funkcję dopełnienia	- buduje poprawne związki wyrazowe z dopełnieniami - funkcjonalnie stosuje dopełnienia w tworzeniu konstrukcji zdaniowych
„W labiryncie mitu”. Jan Parandowski, <i>Tezeusz</i>	- wymienia bohaterów mitu - porządkuje zdarzenia w układzie chronologicznym - czyta uważnie wskazany fragment utworu - zna pojęcie <i>wątek</i> - wyszukuje znaczenie podanych frazeologizmów - czyta informacje na temat kultury minojskiej	- selekcjonuje informacje na temat bohaterów mitu - nadaje tytuły wydarzeniom - opowiada mitologiczną historię z punktu widzenia wskazanego bohatera - objasnia pojęcie <i>wątek</i> - używa we właściwym kontekście frazeologizmów związanych z omawianym mitem - tworzy opowieść inspirowaną mitem	- porównuje dwie historie mitologiczne - wnioskując na podstawie działań bohatera o jego cechach charakteru - nazywa uczucia bohatera - objasnia znaczenia dosłowne i przenośne wyrazu <i>labirynt</i> - porównuje bohaterów mitologicznych z bohaterami współczesnej popkultury	- ocenia postawę bohatera - przytacza właściwe argumenty na poparcie stanowiska - rozpoznaje emocje bohatera - omawia symboliczne znaczenie mitologicznej postaci - odwołuje się podczas analizy mitu do różnych tekstów kultury
				- przedstawia własne stanowisko w związku z problematyką omawianego tekstu, formułuje przemyślane, twórcze uwagi - pisze oryginalny pod względem treści i formy pytań tekst wywiadu - funkcjonalnie posługuje się różnymi związkami wyrazowymi zacierpiętymi z mitologii
				twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat dopełnień oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach
				twórczo i w oryginalny sposób wykorzystuje wiedzę na temat mitologicznych bohaterów do stworzenia scenariusza gry komputerowej

Wymagania					ponadprogramowe (ocena: celujący)
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	
UCZEŃ					
„Skarby gramatyki”. Okoliczniki	- zna pojęcie <i>okolicznik</i> - wie na jakie pytania odpowiadają okoliczniki - zna trzy typy okoliczników: czasu, miejsca i sposobu - rozpoznaje w zdaniu niektóre okoliczniki	- objaśnia pojęcie <i>okolicznik</i>, określając jego funkcję w zdaniu - wie, na jakie pytania odpowiadają okoliczniki różnych typów	- wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone okoliczniki - odróżnia okolicznik czasu, miejsca i sposobu	- rozpoznaje w zdaniu okoliczniki wyrażone różnymi częściami mowy - tworzy poprawne związki wyrazowe z okolicznikami - funkcjonalnie używa okoliczników różnego typu w wypowiedziach	twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów okoliczników oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach
„Muzol Męza wyśpiewaj...”. Prezentacja multimedialna – rady dla tworzących. Jan Parandowski, <i>Podróże Odysusza</i> (fragmenty)	- czyta uważnie tekst o podróży Odyszeusza oraz informacje o wojnie trojańskiej - określa czas zdarzeń - zna związki wyrazowe <i>syreni śpiew</i> oraz <i>znajdować się między Scyllą a Charybdą</i> - czyta rady dla tworzących - przy wsparciu nauczyciela tworzy prostą prezentację multimedialną	- wskazuje na mapie miejsca, o których mowa w tekście - nadaje tytuły przegodom Odyszeusza - stosuje w opisie syreni epitet i porównania - tworzy opowieść inspirowaną mitem - tworzy prezentację multimedialną, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku	- opowiada o miejscach zdarzeń, używając określeń o charakterze przenośnym - ocenia przygody we wskazanych kategoriach - opowiada o wybranym zdarzeniu z różnych punktów widzenia - wyodrębnia w tekście związki wyrazowe wskazujące na różnicę między czasem zdarzeń a czasem opowiadania - tworzy prezentację multimedialną, wykorzystując funkcjonalnie różne źródła informacji	- opowiada o obyczajach w kraju Feaków - rozpoznaje bohaterów na podstawie ich wypowiedzi - wspomina wybrane zdarzenie, wchodząc w rolę bohaterów - tworzy poprawną merytoryczną, językowo i kompozycyjnie prezentację multimedialną	tworzy prezentację multimedialną, wykorzystując funkcjonalnie wiedzę na temat praw autorskich i możliwości korzystania z wolnych zasobów sieci
„Podchody z Indianami i ze zdaniami”. Analiza zdania pojędynczego	- wyszukuje związki wyrazowe w zdaniu - buduje zdania z podanych związków wyrazowych	- przedstawia na wykresie zależności logiczne między wyrazami - wymienia pytania, na które odpowiadają wyrazy określające	- analizuje związki logiczne między wyrazami, wykorzystując odpowiednie schematy - używa ze zrozumieniem pojęć <i>podmiot</i>, <i>orzeczenie</i>, <i>przydawka</i>, <i>okolicznik</i>, <i>dopełnienie</i> podczas analizy składowej zdania	- objaśnia związki wyrazowe i strukturę zdania, wykorzystując odpowiednie schematy i notatki graficzne - używa funkcjonalnie nazw wszystkich części zdania podczas jego analizy składowej	- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat związków wyrazowych w zdaniu - formuluje twórcze wskazówki ułatwiające innym uczniom analizę zdania

Wymagania				
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
„Na koniec świata i jeszcze dalej”: Nikos i Ares Chadzimikolau, <i>Orfeusz i Eurydyka</i> (fragmenty <i>Ilustrowanej księgi mitów greckich</i>)	- określa tematykę utworu - rozpoznaje miejsca akcji - opowiada o zdarzeniach - zna pojęcie <i>dygresja</i>	- sporządza plan wydarzeń dotyczących wędrowki bohatera - analizuje przyczyny i skutki zdarzeń - rozpoznaje dygresję w utworze	- przedstawia Orfeusza z punktu widzenia innego bohatera - wnioskując na podstawie przesłanek z tekstu o przyczynie niepowodzenia Orfeusza - podaje epitety określające uczucia bohaterów	- objaśnia przenośne określenie dotyczące bohatera - tworzy wypowiedzi o charakterze perswazyjnym - zestawia treść mitu z innymi tekstami kultury
„Od darów natury do świata kultury”. Typy związków wyrazowych	- wyszukuje w zdaniu podmiot, orzeczenie - wskazuje wyrazy nadrzędne i podrzędne w związkach wyrazowych - zna pojęcia <i>związek zgody</i>, <i>związek rzędu</i>, <i>związek przynależności</i> - nazywa niektóre typy związków wyrazowych	- określa formy gramatyczne wyrazów w związkach wyrazowych - wyodrębnia związki poboczne - objaśnia pojęcia <i>związek zgody</i>, <i>związek rzędu</i>, <i>związek przynależności</i> - wie, jakie części mowy występują najczęściej w związkach wyrazowych różnych typów	- wykorzystuje wiedzę na temat zależności form czasownika w roli orzeczenia i rzeczownika w roli podmiotu w wypowiedziach ustnych i pisemnych - używa ze zrozumieniem pojęć <i>związek zgody</i>, <i>związek rzędu</i>, <i>związek przynależności</i> - odróżnia różne typy związków wyrazowych	- funkcjonalnie stosuje przydawkę, dopełnienie i okolicznik w tworzeniu poprawnych konstrukcji zdaniowych - używa funkcjonalnie nazw wszystkich typów związków wyrazowych podczas analizy składowej zdań
„Podniebny lot”: Jan Parandowski, <i>Dedał i Ikar</i>	- wskazuje na mapie miejsca przywołane w tekście - podaje określenia dotyczące każdego bohatera - wyszukuje w słowniku znaczenie wyrażenia <i>ikarowy lot</i>	- analizuje nazwy miejsc w odniesieniu do treści mitu - zestawia określenia na zasadzie przeciwieństwa - objaśnia znaczenie wyrażenia <i>ikarowy lot</i>	- przedstawia zdarzenia w formie komiksu - opisuje bohaterów, wykorzystując inny tekst kultury (rzeźbę) - używa ze zrozumieniem wyrażenia <i>ikarowy lot</i>	- relacjonuje zdarzenia z perspektywy bohatera mitu - interpretuje treść obrazu odwołującego się do mitu - tworzy tekst inspirowany dziełem rzeźbiarza

Wymagania				
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
„Spacerkiem przez wieki, czyli z wizytą u Piasta.” Cecylia Nie-wiadomska, <i>Piast, Podanie o Lechu</i>	- określa czas i miejsce zdarzeń - zapisuje plan ramowy opowieści - zna pojęcie <i>podanie</i> - opowiada o obrzędzie postrzyżyn - przytacza z tekstu przyszłość dotyczącą gości	- przytacza fragment utworu informujący o czasie i miejscu zdarzeń - zestawia informacje z drzewa genealogicznego z tekstem - wyodrębnia i oznacza zdarzenie nieprawdopodobne - objasnia pojęcie <i>podanie</i> - tworzy tekst życzeń z okazji postrzyżyn	- podaje wyczerpującą informację o bohaterach tekstu - czyta tekst, wchodząc w rolę wędrownego poety - wymienia wartości cenione przez Polan - tworzy scenariusz audycji telewizyjnej na temat obrzędu opisanego w podaniu	- zapisuje informacje o bohaterach w formie notatki graficznej - wyodrębnia różnice między elementami świata przedstawionego baśni i podania - tworzy wypowiedź o charakterze perswazyjnym, dobierając odpowiednie argumenty - określa funkcję pieśni w utworze
„Z wizytą w grodzie dawnych Słowian”. Powtórzenie pisowni wyrazów z rz, ż, ó, u, h, ch, nie oraz wielką i małą literą	- wyszukuje wyrazy z rz, ż, ó, u, h, ch, z cząstką nie pisane wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - zna zasady pisowni rz, ż, ó, u, h, ch, cząstki nie, wielkiej i małej litery - korzysta ze słownika ortograficznego	stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z rz, ż, ó, u, h, ch, z cząstką nie pisanych wielką i małą literą	zapisuje poprawnie większość wyrazów z rz, ż, ó, u, h, ch, z cząstką nie pisanych wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni rz, ż, ó, u, h, ch, cząstki nie oraz wielką i małą literą
„Postacie znane, w legendach przedstawiane”. Zdanie pojedyncze i złożone	- wyodrębnia podmiot i orzeczenie w zdaniu - wie, czym różni się zdanie pojedyncze rozwinięte od zdania pojedynczego nierozwiniętego - zna pojęcia <i>zdanie pojedyncze</i> i <i>zdanie złożone</i> - wyodrębnia zdania w tekście	- rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte - rozpoznaje określenia podmiotu i orzeczenia - objasnia budowę zdania złożonego - zna pojęcie <i>zdania składowe</i>	- tworzy zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte – odpowiednio do przyjętego celu - odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego - objasnia sposób łączenia zdań składowych w zdaniu złożonym	świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań pojedynczych i złożonych w dłuższych wypowiedziach ustnych i pisemnych

Wymagania				
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
„Gołębie wszystkich placów, wyzywam was”. Mariusz Woliński <i>Tropem smoka. Bajeczny przewodnik po magicznym Krakowie dla dzieci i młodzieży</i> (fragmenty); Barbara Suchy, <i>Promiuj i brudzą Kraków. Jest sposób na gołębie?</i> (fragment artykułu prasowego)	- czyta uważnie legendę oraz artykuł prasowy - opisuje postać fantastyczną - zna pojęcie <i>legenda</i> - zna pojęcie <i>podtytuł</i> - czyta informacje na temat czasopism i gazet	- określa temat legendy - wskazuje motywy baśniowe - objasnia pojęcie <i>legenda</i> - wskazuje <i>podtytuł</i> - wymienia poznane wcześniej elementy artykułu prasowego	- opowiada o zdarzeniach, wchodząc w rolę przewodnika - opowiada o postaci historycznej z tekstu - wymienia elementy realistyczne i fantastyczne w utworze - objasnia funkcję podtytułu - omawia zagadnienia przedstawione w artykule prasowym z różnych perspektyw	- rozpoznaje w tekście motyw zacierpięty z baśni - wskazuje źródła historyczne mogące zawierać informacje o postaci historycznej - wskazuje i omawia elementy komizmu w utworze - wskazuje i określa jego funkcję w artykule prasowym - rozpoznaje argumenty odwołujące się do faktów, logiki oraz emocji
„Nie dukat czyni szczęśliwym”. Artur Oppman, <i>Złota kaczka</i>	- wymienia miejsca zdarzeń, niektóre wskazuje na mapie - zna pojęcie <i>akcja</i> - prezentuje głównego bohatera - zna pojęcie <i>sentencja</i>	- wskazuje na mapie miejsca zdarzeń legendy - objasnia pojęcie <i>akcja</i> na przykładzie legendy o złotej kaczce - formuluje pytania adresowane do bohatera - wyszukuje w tekście wypowiedź o charakterze sentencji	- nadaje tytuły wydzielonym częściom tekstu - analizuje związki przyczynowo-skutkowe w legendzie - wyszukuje w tekście kolokwializmy - przedstawia opinię na temat wartości w życiu	- opowiada o najbardziej emocjonujących zdarzeniach - uzasadnia, że opowieść o złotej kaczce jest legendą - określa wpływ języka (kolokwializmy) na charakterystykę postaci - ocenia i określa postawę bohaterów
„Łączą, przeczą, coś wynika... – taka zdań tych specyfika”. Zdania złożone współzrządnie	- rozpoznaje zdanie złożone - zna pojęcie <i>zdanie współzrządnie złożone</i> - wie, że istnieją różne typy zdań współzrządnie złożonych, zna niektóre z nich	- objasnia pojęcie <i>zdania współzrządnie złożone</i> na przykładach - zna cztery typy zdań złożonych: łączne, rozłączne, przeciwstawne i wynikowe - zna najczęściej używane spójniki w poszczególnych typach zdań współzrządnie złożonych	- odróżnia treści przekazywane przez zdania współzrządnie złożone różnego typu - określa typy zdań złożonych współzrządnie - przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach współzrządnie złożonych, używając wykręśników - stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań współzrządnie złożonych różnego typu	- funkcjonalnie tworzy zdania współzrządnie złożone różnego typu - bezbłędnie stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań współzrządnie złożonych różnego typu
				- swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat prasy i pracy dziennikarza - używa funkcjonalnie pojęć <i>aprobata</i> i <i>dezaprobata</i>, formułując opinie na temat problemów poruszonych w tekście
				świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów zdań współzrządnie złożonych w wypowiedziach ustnych i pisemnych

Wymagania				
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ			
„Gdzie diabeł nie może...”: Adam Mickiewicz, <i>Pani Twardowska</i>	- czyta tekst legendy oraz informacje na temat Twardowskiego - wymienia bohaterów utworu - wyodrębnia kwestie wypowiedziane przez poszczególnych bohaterów - zna pojęcie <i>czudysłów</i> - zna funkcję przypisów	- porównuje legendę o panu Twardowskim z treścią wiersza, wskazuje podobieństwa i różnice - wskazuje postacie pierwszoplanowe - dopasowuje emotikony do ilustracji - określa na podstawie przypisów znaczenie większości wyrazów	- wyjaśnia tytuł utworu - nadaje jednorodne językowo tytuły ilustracjom obok tekstu - rozpoznaje nastrój zdarzeń i emocje bohaterów - określa funkcję cudzysłowów w tekście wiersza - określa na podstawie przypisów znaczenie wszystkich wyrazów	- analizuje różne elementy świata przedstawionego utworu, swobodnie wykorzystując werbalne i pozawerbalne środki wyrazu - tworzy opowieść z perspektywy świadka zdarzeń, oryginalną pod względem treści, formy języka i stylu
ROZDZIAŁ IV BAWIĄCY SIĘ SŁOWAMI				
„Nazywanie rzeczy nie po imieniu, lecz po marzeniu”: Jan Sztaudynger, <i>Fraszki</i> (wybór)	- czyta uważnie teksty frazsek Jana Sztaudyngera - zna pojęcie <i>apostrofa</i> - zna pojęcie <i>puenta</i> - opisuje wyobrażenie muzy	- określa tematykę frazsek - objaśnia pojęcie <i>apostrofa</i> - objaśnia pojęcie <i>puenta</i> - prezentuje wyobrażenie poety	- określa charakter frazsek - objaśnia, czym jest poezja i poezjowanie - rozpoznaje adresata wypowiedzi lirycznej - rozpoznaje apostrofę i puentę	twórczo wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych wiadomości na temat stylów funkcjonalnych języka
„Spacerkiem wśród słowników”: Słownik i języka polskiego i wyrazów obcych	- korzysta ze słownika ortograficznego w celu sprawdzenia poprawnego zapisu wyrazów - podejmuje próby korzystania ze słownika języka polskiego oraz słownika wyrazów obcych	- zna funkcje słownika wyrazów bliskoznacznych - zna funkcję słownika języka polskiego i słownika wyrazów obcych - korzysta ze słownika języka polskiego i słownika wyrazów obcych	- korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych - objaśnia budowę hasel w słowniku języka polskiego i słowniku wyrazów obcych - uogólnia w formie notatki graficznej wiedzę na temat słowników	sprawnie posługuje się słownikami języka polskiego oraz wyrazów obcych, swobodnie korzystając ze skrótów, odсыlaczy i innych informacji

Wymagania					ponadprogramowe (ocena: celujący)
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	
UCZEŃ					
„Czasem utopce bywają w kropce”. Dedykacja – rady dla piszących. Maciej Wojtyński, <i>Saga rodu Kłaptunów</i> (fragmenty)	- czyta uważnie tekst - wyszukuje informacje z tekstu na temat głównego bohatera - czyta rady dla piszących dedykację - przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze dedykację	- opisuje miejsce zdarzeń - opowiada o marzeniach głównego bohatera - pisze dedykację, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku	- prezentuje głównego bohatera - objaśnia, na czym polega potęga słowa - wyraża opinię na temat poezji - pisze poprawną językowo i stylistycznie dedykację	- przytacza argumenty wskazujące na obrazowanie fantastyczne w utworze - omawia zachowania postaci fantastycznych - zestawia wartość poetyckiego wyobrażenia oraz jego dosłownej ilustracji - pisze bezbłędną dedykację	- tworzy oryginalne pod względem treści i języka teksty dziennikarskie inspirowane tekstem literackim - tworzy bezbłędną dedykację – oryginalną pod względem treści i stylu
„Zaczynaj dzień od uśmiechu”. Powtórzenie wiadomości o głoskach	- wymienia kolejne litery alfabetu - zna różnicę między głoską a literą	- wykorzystuje znajomość alfabetu w praktyce - zna dwuznaki stosowane w polskim piśmie - odróżnia samogłoski od spółgłosek	podaje przykłady wyrazów o różnej liczbie liter i głosek	objaśnia wpływ pojedynczych głosek na zmiany znaczenia wyrazów	swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat liter, głosek, alfabetu w różnych sytuacjach problemowych
„Odgłosy, rozmowa – dźwięków pełna głowa”. Spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne	- zna pojęcia <i>głoski dźwięczne</i> i <i>głoski bezdźwięczne</i> - podaje przykłady głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych	- wie, że wszystkie samogłoski są dźwięczne - wymienia kilka par głosek różniących się dźwięcznością - wie, w jakich okolicznościach głoski dźwięczne mogą być wymawiane bezdźwięcznie	- wymienia pary głosek różniących się dźwięcznością - wymienia spółgłoski nieopisujące odpowiedziów bezdźwięcznych - wie, w jakich okolicznościach głoski bezdźwięczne mogą być wymawiane dźwięcznie	wykorzystuje inne formy wyrazu lub wyrazy pokrewne dla uzasadnienia pisowni głosek dźwięcznej	swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w różnych sytuacjach problemowych
„Odgłosy świata”. Jan Twardowski, <i>Klasówka z religii</i>	- zna pojęcie <i>wyrazy dźwiękonaśladowcze</i> - wyjaśnia pochodzenie dźwięków wymienionych w wierszu	- objaśnia pojęcie <i>wyrazy dźwiękonaśladowcze</i> - określa adresata wypowiedzi lirycznej	- zna pojęcie <i>onomatopeja</i> - określa, kim jest osoba mówiąca w wierszu	- stosuje ze zrozumieniem pojęcie onomatopeja - określa funkcję wyrazów dźwiękonaśladowczych w wierszu	komentuje i objaśnia związki pomiędzy warstwą brzmieniową i znaczeniową utworu poetyckiego
„Nadstaw ucha! Co ja słyszę?...”. Oznaczanie głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych	- dostrega trudności ortograficzne w zakresie oznaczania głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych - korzysta ze słownika ortograficznego	zna wybrane zasady dotyczące oznaczania głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych	stosuje zasady oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	poprawnie oznacza głoski dźwięczne i bezdźwięczne w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu znanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie oznaczania głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych

Wymagania					ponadprogramowe (ocena: celujący)
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	
UCZEŃ					
„Tylko się nie nudź! ... czyli jak ciekawie spędzić popołudnie”. Spółgłoski miękkie i twarde	- zna różne funkcje litery <i>i</i> - zna pojęcia <i>spółgłoski twarde</i> i <i>spółgłoski miękkie</i> - zna sposoby oznaczania miękkości spółgłosek	- objasnia na przykładach różne funkcje litery <i>i</i> - objasnia pojęcia <i>spółgłoski twarde</i> i <i>spółgłoski miękkie</i> - odróżnia spółgłoski twarde od miękkich	- zna pojęcie <i>znaki diakrytyczne</i> - wskazuje różnice w wymowie spółgłosek twardych i miękkich - stosuje zasady dotyczące zapisu spółgłosek miękkich i zmiękczonej	- używa ze zrozumieniem pojęcia <i>znaki diakrytyczne</i> - zapisuje poprawnie spółgłoski miękkie i zmiękczone	swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek miękkich i twardych w różnych sytuacjach problemowych
„Czy cień rymuje się z wierni?”. Józef Ratajczak. <i>Cień na ścianie</i>	- podaje przykłady rymujących się wyrazów z wiersza - wie, że istnieją różne typy rymów	- podaje definicję pojęcia <i>rym</i> - zna pojęcia <i>rymy męskie</i> oraz <i>rymy żeńskie</i>	- wskazuje uosobienie w wierszu - odróżnia rymy żeńskie od męskich - zna pojęcia <i>rymy dokładne</i> oraz <i>rymy niedokładne</i>	- wyszukuje współbrzmienia identyczne i podobne w parach rymujących się wyrazów - określa funkcję rymów w wierszu - tworzy różne typy rymów	tworzy wypowiedzi o charakterze poetyckim, w których twórczo wykorzystuje wiedzę na temat funkcji różnych typów rymów
„Opowieści nie tylko na dobranoc”. Oznaczanie spółgłosek miękkich	- wyszukuje wyrazy ze spółgłoskami miękkimi w zestawieniu ortogramów zawartych w ćwiczeniach - zna zasady oznaczania spółgłosek miękkich - korzysta ze słownika ortograficznego	stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów ze spółgłoskami miękkimi	zapisuje poprawnie większość wyrazów ze spółgłoskami miękkimi w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy ze spółgłoskami miękkimi w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie oznaczania głosek miękkich
„To co się da, podziel na dwa...”. Sylaba i dzielenie wyrazów	- wie, że ośrodkim sylaby jest samogłoska - dzieli wyrazy na sylaby - czyta informacje na temat zasad przenoszenia wyrazów do następnej linii	- wyszukuje wyrazy o podanej liczbie sylab - zna zasady przenoszenia wyrazów do następnej linii	- stosuje zasady przenoszenia wyrazów do następnej linii - wskazuje różne miejsca podziału w wyrazach wielosylabowych	- przenosi wyrazy do następnej linii, dzieląc je poprawnie na sylaby - używa terminu <i>złgoska wyminnie</i> z terminem <i>syłaba</i>	swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat podziału wyrazów na sylaby w różnych sytuacjach problemowych
„Wszystkie drogi prowadzą do...”. Stanisław Młodożeniec, <i>Kulawa droga</i>	- określa bohaterkę wiersza za pomocą epitetów - podaje liczbę zwrotek w wierszu oraz wersów w zwrotek - zna pojęcie <i>rytm</i>	- wyodrębnia obrazy poetyckie w wierszu - podaje liczbę sylab w poszczególnych wersach - wskazuje związek między rytmem a muzycznością utworu	- objasnia funkcję wyrazów dźwiękonaśladowczych w warstwie brzmieniowej tekstu - podaje przykłady rymów i określa ich typy - wskazuje powtórzenia leksykalne i składniowe w wierszu	- wykorzystuje pozawerbalne środki wyrazu do ukazania zmian nastroju w wierszu - określa funkcję rymów w wierszu - analizuje różne elementy warstwy rytmicznej wiersza	tworzy oryginalny pod względem treści tekst użytkowy inspirowany wierszem

Wymagania				
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ			
„Malować świat w barwnej postaci”. Czesław Miłosz, <i>Wyprawa do lasu</i>	- czyta uważnie wiersz - nazywa wrażenia czytelnicze - wskazuje epitety w wierszu - zna pojęcie <i>nastrój wiersza</i>	- czyta głośno fragmenty wiersza - opisuje sytuację z wiersza - wskazuje porównanie - określa nastrój utworu	- opisuje sytuację z wiersza - wymienia środki poetyckie użyte do opisu słońca - przedstawia własnymi słowami obraz poetycki	- interpretuje tekst wiersza na poziomie metaforycznym - opisuje wybrane miejsce, wykorzystując funkcjonalnie poetyckie środki językowe
„Koncert na dwa stawy i ptaków kapelę”. Adam Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz</i> (fragmenty – <i>Koncert wieczorny</i>)	- ślicha uważnie fragmentu <i>Pana Tadeusza</i> - wymienia bohaterów koncertu - wyszukuje w tekście wyrazy dźwiękonaśladowcze - wymienia elementy wpływające na rytm utworu - posługuje się ze zrozumieniem terminem <i>melorecytacja</i>	- określa i opisuje miejsce zdarzeń - wyodrębnia kolejne części opisu - wyraża opinię na temat różnych dźwięków wyrażonych za pomocą onomatopei - określa charakter epitetów użytych w utworze	- analizuje utwór, zestawiając jego treść z dziełami malarstwa - nadaje tytuły poszczególnym częściom opisu - analizuje warstwę brzmieniową utworu - opisuje obrazy poetyckie	komentuje i objaśnia związki między warstwą brzmieniową i znaczeniową utworu poetyckiego
„Pejzaże słowem malowane”. Opis krajobrazu – rady dla piszących. Zbigniew Nienacki, <i>Uroczysko</i> (fragmenty)	- nazywa różne elementy krajobrazu - zna kompozycję opisu miejsca - przy niewielkim wsparciu nauczyciela tworzy opis krajobrazu	- używa funkcjonalnie określeń opisujących różne elementy krajobrazu - używa słów podkreślających przestrzenną opis krajo-brazu, korzystając z rad dla opisujących krajo-braz	- określa elementy krajobrazu za pomocą środków poetyckiego obrazowania - tworzy rozbudowany, poprawny kompozycyjnie, językowo i stylistycznie opis krajobrazu	tworzy bezbłędny językowo opis krajobrazu – oryginalny pod względem treści i stylu
„Ja cię widzę, tak cię piszę”. Frazeologizmy	- zna pojęcie <i>związek frazeologiczny</i> - objasnia znaczenie wybranych frazeologizmów	- odróżnia dosłowne i nie-dosłowne użycie związków wyrazowych - objasnia pojęcie <i>związek frazeologiczny</i>	- objasnia znaczenie większości podanych frazeologizmów - używa różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych	swobodnie i funkcjonalnie posługuje się w wypowiedziach ustnych i pisemnych różnymi związkami frazeologicznymi

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania			
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
„SOS dla Ziemi – rzecz o ekologii”. Pisownia zakończeń -i, -ii, -ji	- dostreaga trudności ortograficzne w zakresie pisowni zakończeń -i, -ii, -ji - korzysta ze słownika ortograficznego	zna wybrane zasady dotyczące pisowni zakończeń -i, -ii, -ji, stara się je stosować	stosuje zasady pisowni zakończeń -i, -ii, -ji w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni zakończeń -i, -ii, -ji
„Pójdź po rozum do głowy, ze słownikiem zacznij rozmowę”. Słownik frazeologiczny	- podjeimuje próby korzystania ze frazeologicznego - wie, jak zbudowane są hasła w słowniku frazeologicznym	- zna funkcję słownika frazeologicznego - korzysta ze słownika frazeologicznego	objasnia budowę haseł w słowniku frazeologicznym	celowo korzysta ze słowników różnego typu
„Kim jesteś? Gdzie się znajdujesz? To o języku decyduje”. Odmiany polszczyzny	- zna oficjalną i nieoficjalną odmianę polszczyzny - rozpoznaje wersję mówioną i pisaną języka	- posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny - objasnia, czym się różni wersja mówiona języka od wersji pisanej	- posługuje się oficjalną nieoficjalną formą polszczyzny ze świadomością różnicowania tych form - wskazuje główne cechy języka mówionego i pisanego	swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat odmian polszczyzny w różnych sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych
„Grają, tańczą i śpiewają. Muzycznym pasjom mówimy: tak!”. Pisownia końcówek -ę, -em, -q, -om	- wyszukuje wyrazy z q i ę w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - zna zasady pisowni q i ę - dostreaga trudności ortograficzne w zakresie pisowni końcówek -em i -om - korzysta ze słownika ortograficznego	- stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z q i ę w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - zna zasady dotyczące pisowni końcówek -em i -om, stara się je stosować	- zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z q i ę w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - poprawnie zapisuje końcówki -em i -om w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni końcówek -ę, -em, -q, -om

Wymagania				
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ			
ROZDZIAŁ V MALI I WIELCY PODRÓŻNICY				
„Postawić wszystko na jedną kartę”. Juliusz Verne, <i>W osiemdziesiąt dni dookoła świata</i> (fragmenty)	- zna pojęcie <i>postacie epizodyczne</i> - opisuje okoliczności zdarzenia - zna pojęcie <i>powieść podróżnicza</i>	- wymienia postacie epizodyczne - rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących tekstu - ocenia decyzję bohatera - objasnia pojęcie <i>powieść podróżnicza</i>	- podaje informacje o bohaterach drugoplanowych - wyszukuje na mapie miejsca zdarzeń i podaje informacje na ich temat - wyjaśnia, dlaczego powieść Juliusza Verne’a można nazwać podróżniczą	- prezentuje głównego bohatera powieści, używa ze zrozumieniem słów <i>perfekcjonista, stoicki spokój</i> - wyjaśnia przyczyny kłopotów bohatera - podaje przykłady innych powieści podróżniczych
„Do odważnych świat należy”. Sprawozdanie – rady dla piszących. Magdalena Nitkiewicz, Paweł Opaska, <i>Przez świat na rowerach w dwa lata</i> (fragmenty)	- czyta ze zrozumieniem tekst - pisze plan zdarzeń dotyczący przebiegu uroczystości - czyta rady dla piszących sprawozdanie - przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze sprawozdanie	- odpowiada na podstawowe pytania dotyczące podróży bohaterów - opisuje wrażenia uczestników wycieczki - opisuje miejsca - pisze sprawozdanie, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku	- analizuje mapę podróży bohaterów - przedstawia opinię na temat miejsca zdarzeń - opowiada o miejscach, wchodząc w rolę przewodnika - pisze poprawne kompozycyjnie i stylistycznie sprawozdanie	pisze bezbłędne językowo i oryginalne pod względem formy i treści sprawozdanie z podróży
„W podróży z... Panem Samochodzikiem”. Zasady użycia znaków interpunkcyjnych	- stosuje kropkę, znak zapytania i wykrzyknik na końcu wypowiedzeń - dostrzega trudności ortograficzne w zakresie stosowania przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym - korzysta ze słownika ortograficznego	- stosuje poprawnie znaki interpunkcyjne na końcu wypowiedzeń - zna wybrane zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym i stara się je stosować	poprawnie stosuje poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym	- twórczo wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych wiedzę na temat funkcji znaków interpunkcyjnych na końcu wypowiedzeń - twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje w wypowiedziach pisemnych wiedzę na temat zasad użycia przecinków z zdaniami pojedynczymi i złożonymi

Wymagania				
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
„Mercedes, alchemik i kałafiory, czyli detektywi w Nieborzu”. Adam Bahdaj, <i>Kapelusz za 100 tysięcy</i> (fragmenty)	- określa temat utworu - wyszukuje informacje o miejscu zdarzeń - formuluje pytania dotyczące tekstu - zna pojęcie <i>powieść detektywistyczna</i> - określa narratora w utworze	- notuje informacje o miejscu zdarzeń - formuluje pytania wynikające z pogłębionej analizy zdarzeń w utworze - objasnia pojęcie <i>powieść detektywistyczna</i> - wyraża opinię na temat sposobu przedstawienia zdarzeń przez narratora	- opowiada o działaniach podejmowanych przez bohaterów - posługuje się ze zrozumieniem pojęciem <i>dedukcja</i> - wnosi na temat zachowania bohatera - rozpoznaje uczucia bohaterki tekstu	- porządkuje wiedzę na temat bohaterów - wyciąga wnioski oparte na przesłankach z tekstu - wykorzystuje funkcjonalnie wiedzę na temat powieści detektywistycznej w analizie tekstu - określa funkcję stylistyczną kolokwizmów w wypowiedziach bohaterów
„Każy ma swój biegun ... do zdobycia”. Jasiak Mela, <i>Poza horyzonty</i> (fragmenty)	- wskazuje na mapie miejsca przywołane w tekście - ogląda fotografie Spitzbergu - cytuje fragmenty tekstu dotyczące Spitzbergu - opowiada o zdarzeniach - zna pojęcie <i>pamiętnik</i>	- wyszukuje w podręczniku informacje na temat miejsc zdarzeń - wyciąga wnioski na temat poglądów bohatera dotyczących piękna odwiedzanego miejsca - wymienia uczestników zdarzeń - określa cechy głównego bohatera - objasnia pojęcie <i>pamiętnik</i>	- wyszukuje w różnych źródłach informacje na temat miejsc przedstawionych w tekście - opisuje krajobraz wyspy - formuluje pytania nawiązujące do tekstu - wyraża opinię na temat przeżyć bohaterów - używa ze zrozumieniem pojęcia <i>kontrargument</i>	- komentuje w żartobliwy sposób informacje na temat miejsca zdarzeń - funkcjonalnie wykorzystuje różnorodne środki artystyczne w opisie wyspy - formuluje argumenty i kontrargumenty dotyczące działań bohaterów - interpretuje tytuł utworu w odniesieniu do tekstu
				tworzy bezbłędne językowo i kompozycyjnie opowiadanie cechujące się oryginalnym ujęciem tematu
				twórczo wykorzystuje w swoich pracach projektową wiedzę na temat ważnych postaci związanych z regionem oraz umiejętności organizacji wydarzeń kulturalnych

Sprawności	Wymagania				ponadprogramowe (ocena: celujący)
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	
I. Kształcenie literackie i kulturowe	- wypowiada się na temat świata przedstawionego utworu - dostrzega obrazy poetyckie w utworach o nieskomplikowanej strukturze semantycznej	- omawia wybrane elementy świata przedstawionego utworu - wypowiada się na temat obrazów poetyckich w wierszach	- porównuje wybrane elementy świata przedstawionego w różnych utworach - analizuje i interpretuje obrazy poetyckie w czytanych utworach	- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat świata przedstawionego podczas analizy tekstów podejmujących grę z konwencją literacką - analizuje rolę środków językowych w tworzeniu obrazów poetyckich	- interpretuje teksty poetyckie na poziomie metaforycznym - podczas analizy utworów odwołuje się do różnych kontekstów literackich i kulturowych - dostrzega symboliczne treści w utworach literackich i plastycznych - stawia pytania problemowe w odniesieniu do odbieranych tekstów - dostrzega i objaśnia związki między warstwą językową, brzmieniową a semantyczną utworów poetyckich - w sposób przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając przy tym motywy ich działania oraz kontekst sytuacyjny - kreatywnie wykorzystuje posiadaną wiedzę i umiejętności w sytuacjach problemowych dotyczących odbioru tekstów kultury - wyraża opinie na temat tekstów literackich i innych tekstów kultury, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska - ma szerokie kompetencje w zakresie odbioru różnych tekstów kultury
	- zna pojęcie fikcji literackiej - wymienia prawopodobne (realistyczne) elementy świata przedstawionego	- odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości - wymienia nieprawdopodobne (fantastyczne) elementy świata przedstawionego	- odróżnia fikcję filmową od rzeczywistości - wypowiada się na temat fantastyki w baśniach, mitach i legendach	- określa rolę autora tekstu w kreowaniu fikcji literackiej - wypowiada się na temat elementów fantastycznych w utworach współczesnych - wskazuje różnice między elementami świata przedstawionego mitu, legendy, baśni	
	rozpoznaje czytany utwór jako baśń, mīt, legendę, dziennik, pamiętnik, powieść detektywistyczną i podróżniczą	wskazuje cechy gatunkowe baśni, mitu, legendy, dziennika, pamiętnika	- wymienia cechy charakterystyczne różnych gatunków literackich - omawia funkcję mitów i legend	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o cechach gatunkowych utworów w ich analizie i interpretacji	
	zna pojęcie epitetu, porównania, przenośnia, uosobienie, ozywienie, wyraz dźwiękonaśladowczy, apostrofa	rozpoznaje w tekście niektóre epitety, porównania, przenośnie (w tym uosobienie i ozywienie), wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofy	wskazuje w tekście literackim epitety, porównania, przenośnie (w tym uosobienie i ozywienie), wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofy	objaśnia funkcje językowych środków stylistycznych w czytanych utworach	
	- wskazuje tytuł, podtytuł, puentę utworu - wskazuje punkt kulminacyjny w opowiadaniu	nadaje tytuły, śródtytuły wybranym częściom utworu	dostrzega funkcję tytułu, podtytułu, puenty, punktu kulminacyjnego jako elementów konstrukcyjnego utworu	analizuje wpływ tytułu, podtytułu, puenty na interpretację tekstu	

Sprawności	Wymagania			
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
	rozpoznaje wers, zwrotkę i refren, wskazuje rymy w wierszu, zna pojęcie <i>rytm</i>	odróżnia wiersz rymowy od wiersza bez rymów	- określa wers, zwrotkę, refren, rymy, liczbę sylab w versie jako elementy rytmizujące wypowiedź - zna pojęcia <i>rymy męskie</i> i <i>żeńskie</i> oraz <i>rymy dokładne</i> i <i>niedokładne</i>	używa funkcjonalnie pojęć <i>wiersz rymowy</i>, <i>bezyrymowy</i> oraz <i>rymy</i> i <i>rytm</i> podczas analizy wiersza
	wyodrębnia wydarzenia fabuły i ustala ich kolejność	omawia wydarzenia fabuły, używa pojęć <i>wątek</i> i <i>akcja</i>	analizuje przebieg zdarzeń w ujęciu przyczynowo-skutkowym	stosuje bogate słownictwo określające następstwo zdarzeń
	zna pojęcie <i>dialog</i>, wyszukuje wypowiedzi bohaterów tekstu	objasnia pojęcie <i>dialog</i>	porównuje wypowiedzi bohaterów i narratora	omawia sposób zapisu dialogu w tekście
	zna pojęcia <i>podmiot liryczny</i>, <i>narrator</i>, <i>bohater</i>	omawia cechy bohatera, narratora, podmiotu lirycznego	określa motywy działania bohatera, określa stosunek narratora do wybranych elementów świata przedstawionego utworu	charakteryzuje bohatera, podmiot liryczny i narratora w czytanych utworach
	zna pojęcia <i>narracja pierwszoosobowa</i> i <i>narracja trzecioosobowa</i>	odróżnia narratora pierwszoosobowego od narratora trzecioosobowego	objasnia funkcję różnych typów narracji w tekście	wykorzystuje funkcjonalnie wiedzę o różnych typach narracji w analizie tekstu
	wskazuje w tekście bohatera głównego, pierwszoplanowego, drugoplanowego, tytułowego	- określa cechy bohaterów różnych typów - objasnia, czym cechuje się bohater historyczny	prezentuje swój pogląd na temat bohatera głównego	posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do postaci głównej w utworze
	określa tematykę utworu	omawia tematykę utworu	określa problematykę utworu	omawia problematykę utworu
	zna pojęcie <i>wątek</i>	objasnia pojęcie <i>wątek</i>	używa funkcjonalnie pojęcia <i>wątek</i>	skazuje różne wątki w utworze
	nazywa swoje reakcje czytelnice	opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi tekstów literackich	opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury	opisuje emocje towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury

Sprawności	Wymagania				ponadprogramowe (ocena: celujący)
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	
	UCZEŃ				
	odbiera teksty literackie na poziomie dostownym	rozumie proste przenośne znaczenia w tekstach	odczytuje przenośne sensy utworów opartych na nieskomplikowanych konstrukcjach	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę do objaśnienia przenośnych znaczeń w tekstach	
	wypowiada się na temat sytuacji bohaterów literackich i filmowych	określa doświadczenia i sytuację bohaterów literackich oraz filmowych	zestawia sytuację bohaterów literackich z własnymi doświadczeniami	komentuje sytuację bohaterów literackich w odniesieniu do doświadczeń współczesnych nastolatków	
	wypowiada się na temat wybranych zagadnień i znaczeń utworu	przedstawia własne rozumienie utworu	uzasadnia swoje rozumienie utworu	funkcjonalnie używa różnych środków językowych do uzasadnienia swojego rozumienia utworu	
	podjękuje próbę interpretacji tekstów	wykorzystuje w interpretacji tekstów własne doświadczenia	wykorzystuje w interpretacji tekstów znajomość innych utworów literackich	wykorzystuje w interpretacji tekstów wiedzę o różnych tekstach kultury	
	wypowiada się na temat postaci literackiej, wskazuje pozytywne i negatywne cechy bohatera	wyraża opinię na temat bohaterów i zdarzeń	ocenia bohatera literackiego	posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do bohaterów i sytuacji	
	posługuje się pojęciami: <i>dobro – zło, przyjaźń – wrogość, prawda – kłamstwo, pokój – wojna</i> w odniesieniu do treści omawianych utworów	rozdziela pozytywne i negatywne zachowania bohaterów literackich	zestawia wartości i ich przeciwieństwa w utworach na zasadzie kontrastu	odczytuje wartości i antywartości wpisane w teksty kultury	
	- rozpoznaje tekst literacki - rozpoznaje artykuł prasowy	- oznacza tekst informacyjny - wymienia cechy artykułu prasowego	- odróżnia tekst literacki od informacyjnego - odróżnia tekst prasowy od literackiego	określa funkcje tekstu literackiego i informacyjnego, prasowego	
	wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost	odczytuje informacje wyrażone wprost	dostrzega w tekście treści wyrażone wprost i pośrednio	odczytuje treści wyrażone wprost i pośrednio	

Sprawności	Wymagania			
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
	- określa temat tekstu - używa pojęcia <i>przesłanie</i> w odniesieniu do legendy i mitu	- wyciąga wnioski z tekstu - odczytuje przesłanie niektórych legend i mitów	- określa główną myśl tekstu - odczytuje przesłania legend i mitów	- analizuje i interpretuje główną myśl tekstu - formuluje samodzielnie przesłanie legendy i mitu
	objaśnia pojęcie <i>tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapit</i>	wyodrębnia w tekście części kompozycyjne	określa funkcję wstępu, rozwinięcia, zakończenia	onawia relacje między częściami wypowiedzi
	wydobywa z tekstu wskazane informacje	porządkuje informacje z tekstu	odróżnia informacje ważne od drugorzędnych	hierarchizuje informacje
	wskazuje określenia opisujące i oceniające	odróżnia określenia opisujące od oceniających	wskazuje opinie w wypowiedziach bohaterów tekstów	objaśnia subiektywny charakter opinii
	rozpoznaje czytany utwór jako komiks	wskazuje charakterystyczne cechy komiks	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o budowie komiksu do jego odbioru	charakteryzuje komiks jako tekst kultury
	- odróżnia dzieło literackie od filmu i spektaklu teatralnego - odróżnia film od programu informacyjnego	- rozpoznaje różne teksty kultury - wskazuje środki artystycznego wyrazu charakterystyczne dla literatury, filmu, teatru	nazywa tworzywo przekazów audiowizualnych (ruchome obrazy, dźwięk)	objaśnia swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych
	- posługuje się terminami: <i>lalki, kostium, rekwizyty, dekoracja</i> w kontekście widowiska teatralnego - posługuje się pojęciami związanymi z filmem: <i>aktor, reżyser, scenariusz filmowy</i>	- posługuje się terminami związanymi z teatrem lalkowym, zna pojęcie <i>znaki teatru</i> - wie, jak zbudowany jest scenariusz filmowy - rozpoznaje wybrane gatunki filmowe	- wyodrębnia różne elementy składające się na widowisko teatralne, określa funkcję znaków teatralnych - posługuje się ze zrozumieniem terminami związanymi ze sztuką filmową	- rozpoznaje znaki teatru i środki wyrazu charakterystyczne dla teatru lalkowego - określa właściwości i funkcje różnych elementów dzieła filmowego
	zna pojęcie <i>adaptacja utworu literackiego</i>	objaśnia pojęcie <i>adaptacja utworu</i> w odniesieniu do wybranych dzieł filmowych	wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją	wskazuje różnice pomiędzy tekstem literackim a jego adaptacją sceniczną i radiową

Sprawności	Wymagania				ponadprogramowe (ocena: celujący)
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	
UCZEŃ					
	wypowiada się na temat treści tekstów kultury	porównuje treści tekstów kultury z rzeczywistością znaną mu z własnego doświadczenia	komentuje treści tekstów kultury w odniesieniu do własnego doświadczenia	odbiera tekst kultury jako źródło wzbogacania własnych doświadczeń	
	dokonyje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją realistyczną (np. ilustracją)	dokonyje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się bardziej złożoną konwencją realistyczną (np. komiks)	dokonyje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją symboliczną (np. plakat, kolaż)	dokonyje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją abstrakcyjną (w połączeniu z muzyką)	
	z uwagą odbiera filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży	świadomie odbiera filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży	wykorzystuje wiedzę na temat tekstów kultury, odbierając filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży	aktywnie odbiera filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, czyniąc je źródłem swoich działań twórczych	
II. Kształcenie językowe	rozpoznaje w wypowiedziach rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki oraz niektóre liczebniki i przyimki	rozpoznaje w tekście liczebniki oraz przyimki	wskazuje różnice między różnymi częściami mowy	określa funkcje różnych części mowy w wypowiedzeniu	- świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę i umiejętności językowe w zakresie słownictwa, składni, fleksji i fonetyki - swobodnie stosuje wiedzę na temat budowy wypowiedzi i budowy tekstu w wypowiedziach ustnych i pisemnych - funkcjonalnie wykorzystuje werbalne i pozawerbalne środki wyrazu - swobodnie wykorzystuje wiedzę o języku jako narzędziu skutecznej komunikacji
	rozpoznaje odmienne części mowy	rozpoznaje nieodmienne części mowy	odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o odmiennych i nieodmiennych częściach mowy	
	rozpoznaje formy bezokolicznika	dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi	rozumie funkcję bezokolicznika	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o osobowych i niesobowych formach czasownika w wypowiedziach	

Sprawności	Wymagania				ponadprogramowe (ocena: celujący)
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	
	UCZEŃ				
	- rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczby, osoby, czasu, rodzaju gramatycznego; odpowiednio: rzeczownika, czasownika - wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej - stara się przestrzegać poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych - używa przymiotników i przysłówków we właściwych kontekstach - zna pojęcia <i>podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik</i> - wskazuje wyrazy nadrzędne i podrzędne w związkach wyrazowych - nazywa niektóre typy związków wyrazowych - rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące	- rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczby, rodzaju gramatycznego odpowiednio: przymiotnika i liczebnika - przekształca konstrukcję strony czynnej i biernej czasownika i odwrotnie - przestrzega poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych, tworząc wypowiedzi o nieskomplikowanej strukturze językowej - rozumie rolę przymiotników i przysłówków w opisie świata - rozpoznaje podmiot, orzeczenie, przydawkę, dopełnienie i okolicznik w zdaniu - objasnia pojęcia <i>związek zgody, związek rzędu, związek przynależności</i> - wie, jakie części mowy występują najczęściej w związkach wyrazowych różnych typów - używa celowo wypowiedzeń oznajmujących, pytających i rozkazujących	- oddziela temat fleksyjny od końcówki - poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika - stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych - uwzględnia w wypowiedziach różne natężenie cech i właściwości - rozpoznaje funkcje składniowe orzeczenia, podmiotu, przydawki, dopełnienia i okolicznika w zdaniu - używa ze zrozumieniem pojęć <i>związek zgody, związek rzędu, związek przynależności</i> - odróżnia różne typy związków wyrazowych - używa wypowiedzeń wykrzyknikowych ze świadomością ich funkcji	- określa funkcje różnych form gramatycznych odmiennych części mowy w wypowiedzeniu - używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi - stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych - używa we właściwych kontekstach przymiotników i przysłówków o różnych natężeniach cechy - wyjaśnia funkcję orzeczenia, podmiotu, przydawki, dopełnienia i okolicznika w zdaniu - używa funkcjonalnie nazw wszystkich typów związków wyrazowych podczas analizy składowej zdań - funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych typach wypowiedzeń ze względu na cel wypowiedzi	- przedstawia oryginalne rozwiązania ułatwiające naukę gramatyki i ortografii - przestrzega zasad poprawności językowej oraz zasad etykiety językowej w każdej sytuacji komunikacyjnej - świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje synonimy, frazeologizmy w celu wzbogacenia warstwy językowej wypowiedzi - samodzielnie poszerza wiedzę i umiejętności poza treści przewidziane podstawą programową i programem nauczania

Sprawności	Wymagania				ponadprogramowe (ocena: celujący)
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	
UCZEŃ					
	odróżnia zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zna pojęcia <i>zdanie pojedyncze</i> i <i>zdanie złożone</i>	rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdanie pojedyncze i złożone, odróżnia zdanie i wypowiedzenie bez osobowej formy czasownika	rozpoznaje równoważnik zdania, określa typy zdań złożonych współrzędnie	określa funkcję zdań współrzędnie złożonych różnego typu	
	przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie	przekształca konstrukcje składniowe – zdania w równoważniki zdań i odwrotnie	rozumie funkcjonalność przekształceń składniowych	wykorzystuje wiedzę i umiejętności w zakresie przekształceń składniowych w wypowiedziach ustnych i pisemnych	
	rozpoznaje wersję mówioną i pisaną języka	objasnia, czym się różni wersja mówiona języka od wersji pisanej	wskazuje główne cechy języka mówionego i pisanego	funkcjonalnie posługuje się wersją mówioną i pisaną języka	
	wie, w jakich sytuacjach używa się oficjalnej, a w jakich nieoficjalnej odmiany polszczyzny	posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny	posługuje się oficjalną nieoficjalną odmianą polszczyzny ze świadomością różnicowania tych form	zna i funkcjonalnie stosuje formy grzecznościowe używane w oficjalnej i nieoficjalnej odmianie polszczyzny	
	rozumie dosłowne i proste przenośne znaczenia wyrazów w wypowiedzi	odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów od znaczeń przenośnych	rozpoznaje wyrazy wieloznaczne	świadomie wykorzystuje wyrazy o przenośnych znaczeniach do tworzenia własnych wypowiedzi	
	zna pojęcie <i>związek frazeologiczny</i>	używa stałych związków wyrazowych ze zrozumieniem i świadomością celu	używa różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych	używa poprawnie i celowo różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych	
	świadomie tworzy wypowiedzi wyrażające różne intencje	stosuje różne typy wypowiedzi w zależności od zamierzonego celu wypowiedzi	posługuje się pozawerbalnymi środkami komunikowania się stosownie do okoliczności i celu wypowiedzi	podkreśla intencje wypowiedzi pozawerbalnymi środkami porozumiewania się	
	używa ze zrozumieniem pojęć <i>synonim</i>, <i>wyraz bliskoznaczny</i>	wie, że formy fleksyjne wyrazów nie są ich synonimami	świadomie zastępuje powtarzające się wyrazy ich synonimami	funkcjonalnie stosuje synonimy w celu wzbogacenia językowego wypowiedzi	

Sprawności	Wymagania				ponadprogramowe (ocena: celujący)
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	
UCZEŃ					
	w sposób logiczny i spójny wypowiada się na tematy związane z otaczającą rzeczywistością	wie, że treść tworzonych zdań powinna nawiązywać do wcześniejszych części tekstu	używa spójników i zaimków (bez znajomości terminów – etap propedeutyczny) w celu zespolenia tekstu	stosuje synonimy w celu uzyskania spójności tekstu	
	rozumie, że tekst jest komunikatem	rozróżnia typy komunikatu: informacyjny, literacki, ikoniczny	wie, że niektóre komunikaty różnią się systemem znaków	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych typach komunikatów	
	zna pojęcia <i>nadawca</i> i <i>odbiorca wypowiedzi</i>, posługuje się nimi w odniesieniu do różnych sytuacji codziennych	identyfikuje nadawcę wypowiedzi w opowiadaniach, powieściach, baśniach, mitach, legendach	identyfikuje i opisuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi litycznej	funkcjonalnie posługuje się terminami nadawca i odbiorca wypowiedzi podczas odbioru tekstów kultury	
	określa sytuację komunikacyjną	rozumie wpływ sytuacji komunikacyjnej na kształt wypowiedzi	dostosowuje sposób wyrażania się i zachowania do sytuacji komunikacyjnej	posługuje się różnymi werbalnymi i pozawerbalnymi środkami komunikacji stosownie do sytuacji	
	rozpoznaje komunikaty wyrażane za pomocą gestów i mimiki	rozpoznaje i nazywa uczucia wyrażane za pomocą postawy ciała	rozpoznaje znaczenie różnych niewerbalnych środków komunikacji	nazywa i komentuje emocje wyrażane za pomocą różnych form ekspresji pozasłownej	
	zna pojęcia <i>głoska</i> , <i>litera</i>, <i>sylaba</i>	objaśnia różnicę między głoską a literą	określa funkcje głosek, liter, sylab	wykorzystuje wiedzę o głoskach, literach i sylabach w analizie warstwy brzmieniowej tekstów	
	zna pojęcie <i>etykieta językowa</i> i stara się stosować jej zasady	stosuje zasady etykiety językowej w sytuacjach codziennych	przestrzega zasad etykiety językowej wymaganych w korespondencji	przestrzega zasad etykiety językowej podczas komunikacji za pomocą narzędzi nowoczesnych technologii informacyjnych – komunikacyjnych	

Sprawności	Wymagania				ponadprogramowe (ocena: celujący)
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	
	UCZEŃ				
	- zna zasady pisowni: – rz, ż, ó, u, h, ch, – nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami – wielką i małą literą – przyimków i wyrażen przyimkowych – q i ę oraz -em i -om – i po spółgłoskach – zakończeń -i, -ii, -ji	- stara się przestrzegać poprawności ortograficznej w zakresie pisowni: – rz, ż, ó, u, h, ch, – nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami – wielką i małą literą – przyimków i wyrażen przyimkowych – q i ę oraz -em i -om – i po spółgłoskach – zakończeń -i, -ii, -ji - w podanym zestawie ortogramów	- stosuje w większości wyrazów zasady pisowni: – rz, ż, ó, u, h, ch, – nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami – wielką i małą literą – przyimków i wyrażen przyimkowych – q i ę oraz -em i -om – i po spółgłoskach – zakończeń -i, -ii, -ji - w podanym zestawie ortogramów	- stosuje we wszystkich wyrazach zasady pisowni: – rz, ż, ó, u, h, ch, – nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami – wielką i małą literą – przyimków i wyrażen przyimkowych – q i ę oraz -em i -om – i po spółgłoskach – zakończeń -i, -ii, -ji - w podanym zestawie ortogramów	
	zna wybrane zasady dotyczące oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych	stara się przestrzegać zasad dotyczących oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	stosuje w większości wyrazów zasady oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	stosuje we wszystkich wyrazach zasady oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	
	zamyka wypowiedzenia kropką, znakiem zapytania lub wykrzyknikiem	stosuje poprawnie kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzeń, zna zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniach pojedynczych i złożonych	stosuje w większości wypowiedzeń poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym	stosuje we wszystkich wypowiedzeniach poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym	
III. Tworzenie wypowiedzi	- udziela poprawnych i logicznych odpowiedzi na pytania - ślucha z uwagą uczestników rozmowy, mówi na temat, uczestnicząc w rozmowie	- krótko wypowiada się na podany temat związany z otaczającą rzeczywistością - włącza się do rozmowy w kulturalny sposób	- wypowiada się logicznie na tematy związane z poznaniem tekstami kultury - reaguje na wypowiedzi innych rozmówców	- świadomie porządkuje i komponuje treść swoich wypowiedzi - prezentuje własne stanowisko w rozmowie	- pisze bezbłędne językowo, oryginalne pod względem treści i stylu różne formy wypowiedzi - swobodnie posługuje się werbalnymi i pozawerbalnymi środkami wyrazu w wypowiedziach ustnych

Sprawności	Wymagania				ponadprogramowe (ocena: celujący)
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	
	UCZEŃ				
	rozpoznaje argumenty w wypowiedzi	posługuje się argumentami w rozmowie	rozpoznaje argumenty odnoszące się do faktów, logiki oraz odnoszące się do emocji	używa przemyślanych argumentów na poparcie swojego stanowiska	- operuje bogatym słownictwem z różnych kręgów tematycznych - w sposób szczególny dba o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową wypowiedzi - zapisuje teksty w sposób przejrzysty z wielką dbałością o stronę graficzną i podział logiczny w formie akapitów - podaje działalność literacką i kulturalną - prowadzi blog internetowy - tworzy prezentacje multimedialne - redaguje twórcze, oryginalne teksty informacyjne o szkole przeznaczone do gazetki lub na stronę internetową
	tworzy logiczne i w przeważającej części uporządkowane wypowiedzi	zna pojęcie <i>akapit</i> i rozumie jego funkcję w wypowiedzi	tworzy wypowiedzi o właściwej kompozycji i układzie graficznym	tworzy semantycznie pełne i bogate językowo wypowiedzi	
	wyszukuje w tekście informacje	ocenia przydatność uzyskanych informacji	dokonuje selekcji informacji	wpracowuje skuteczne metody selekcji informacji	
	tworzy według podanego wzoru wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odmiot, miejsce, krajobraz, postać), opis (przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka	tworzy samodzielnie wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odmiot, miejsce, krajobraz, postać), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka	tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odmiot, miejsce, krajobraz, postać), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka	tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych, stosuje funkcjonalnie różne środki językowe	
	recytuje ze zrozumieniem tekst poetycki lub fragment prozy	artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu	recytuje tekst z odpowiednią intonacją, dykcją i napięciem emocjonalnym	głosowo interpretuje tekst	
	sporządza według podanego wzoru odwzory plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi	sporządza samodzielnie odwzory plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi	stosuje jednolitą formę wypowiedzeń (bez czasownika) w zapisie planu ramowego i szczegółowego	dba o zwięzłość wypowiedzi w zapisie planu ramowego i szczegółowego	
	redaguje według podanego wzoru proste notatki w różnych formach	tworzy samodzielnie prostą notatkę w formie tabeli, kilkudziesięciu wypowiedzi, planu	rozplanowuje kompozycję układu treści w notatce	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych formach notatek	

Sprawności	Wymagania				ponadprogramowe (ocena: celujący)
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	
	UCZEŃ				
	opowiada o treści przeczytanych utworów	omawia problematykę przeczytanych utworów	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o języku w wypowiedziach na temat tekstów	opowiada o treści, problematyce i formie poznanych tekstów kultury	
	wie, że współczesne komunikaty (SMS, e-mail) muszą być poprawne pod względem językowym i ortograficznym	używa właściwych zwrotów grzecznościowych w swoich wiadomościach SMS oraz korespondencji internetowej	zapisuje poprawne, komunikatywne wiadomości SMS	zna i stosuje zasady netykiety w komunikacji internetowej	
	tworzy według podanego wzoru opowiadania na temat dalszych losów bohatera tekstu	tworzy samodzielnie opowiadania na tematy związane z treścią poznanych utworów	tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi opowiadania na podstawie tekstu	tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych inspirowane treścią poznanych utworów	
	podjeµuje próby redagowania scenariusza	pisze scenariusz filmowy, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku	samodzielnie pisze scenariusz filmowy, na podstawie fragmentów lektury	pisze scenariusz filmowy na podstawie własnych pomysłów	
	odwołuje się do swojej wiedzy o języku w tworzonych wypowiedziach	stosuje zwroty grzecznościowe w wypowiedziach ustnych i pisemnych	funkcjonalnie stosuje odpowiednie konstrukcje składniowe w różnych sytuacjach komunikacyjnych	funkcjonalnie i twórczo wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach	

Sprawności	Wymagania				ponadprogramowe (ocena: celujący)
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	
	UCZEŃ				
IV. Samokształcenie	czytając głośno, uwzględnia różne znaki interpunkcyjne	czyta płynnie tekst, podkreślając głośnie ważne słowa	czyta tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści	czytając głośno, przekazuje intencję tekstu	wykorzystuje narzędzia TIK (np. smartfon, tablet) do zapisywania i katalogowania informacji
	zapisuje odręcznie informacje pozyskane z różnych źródeł	porządkuje według własnego pomysłu uzyskane informacje	zapisuje informacje za pomocą edytora tekstu	opracowuje własne sposoby szybkiego i efektywnego zapisywania informacji	opracowuje własne bazy informacji, np. kartoteki, fiszki z hasłami, foldery plików
	korzysta z różnych źródeł informacji (np. książki, edukacyjne programy telewizyjne, strony internetowe)	wybiera informacje uzyskane z różnych źródeł i wykorzystuje je w nauce i rozwijaniu pasji	selekcjonuje informacje w celu wykorzystania ich w różnych sytuacjach typowych i nietypowych	gromadzi dane w sposób uporządkowany i zapewniający łatwy dostęp do potrzebnych informacji	wykorzystuje programy, aplikacje i gry edukacyjne do samodzielnej nauki języka polskiego
	korzysta z zasobów szkolnej biblioteki	zna zasady korzystania z zasobów bibliotecznych	korzysta z zasobów bibliotek on-line	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat zasobów bibliotecznych w docieraniu do informacji	zwraca uwagę na aspekty moralne związane z korzystaniem z zasobów internetowych (odpowiedzialność, uczciwość, poszanowanie cudzej własności)
	- korzysta ze słownika ortograficznego - potrafi odnaleźć wskazane hasło w encyklopedii	- zna budowę słownika ortograficznego - wyszukuje hasła w encyklopedii	- korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych - korzysta z informacji zawartych w encyklopedii	- określa funkcje słowników - korzysta ze słowników on-line	przestrzega praw autorskich dotyczących zasobów internetu
	podjęmuje próbę oceny prawdziwości informacji uzyskanych z internetu	ocenia przydatność uzyskanych informacji	konfrontuje ze sobą informacje uzyskane z różnych źródeł, szczególnie internetowych	krytycznie ocenia i weryfikuje informacje uzyskane z różnych źródeł	- opisuje źródła internetowe - bierze udział i odnosi sukcesy w konkursach przedmiotowych z języka polskiego
	zna legendy związane ze swoim regionem	wyszukuje informacje na temat ważnych zdarzeń i postaci związanych ze swoim regionem	wykorzystuje wiedzę i umiejętności do przetwarzania informacji o życiu kulturalnym regionu	aktywnie interesuje się życiem kulturalnym swojego regionu	
	- korzysta z internetu w celach edukacyjnych - kształci umiejętności tworzenia prezentacji multimedialnej	rozwija umiejętności efektywnego korzystania z zasobów internetu	zna wybrane zasady netykiety i przestrzega ich	postrzega nowoczesne technologie informacyjne jako narzędzia do rozwijania i prezentowania własnych zainteresowań	

Sprawności	Wymagania				ponadprogramowe (ocena: celujący)
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	
Lektura obowiązkowa i uzupełniająca	UCZEŃ				
	czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego	czyta większość wymaganych lektur w całości i analizuje ich świat przedstawiony	czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje wybrane wątki	czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami	chętnie czyta i zna wiele słów ponadprogramowych

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym, nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak wiedzy i umiejętności nie rokuje osiągnięcia nawet minimalnego postępu.